

CURTEA DE CONTURI A ROMÂNIEI

CAMERA DE CONTURI BIHOR

Oradea, Strada Roman Ciorogariu, nr. 65, Cod 410009

Telefon: +40 259.418.938

www.curteadeconturi.ro, E-mail : ccbihor@rcc.ro

RAPORT PRIVIND FINANȚELE PUBLICE LOCALE PE ANUL 2014

la nivelul județului Bihor

I. Prezentare generală

1. Sfera și competențele de activitate

Curtea de Conturi este una dintre instituțiile fundamentale ale statului de drept din România actuală. Rolul și statutul său sunt fundamentate atât printr-un articol distinct în Constituție, cât și printr-o lege organică și printr-o multitudine de alte reglementări.

Asemenea instituțiilor similare din statele membre ale Uniunii Europene, Curții de Conturi îi revine un rol cheie privind creșterea responsabilității în utilizarea și administrarea fondurilor publice, la combaterea risipei și a fraudei, la instaurarea unui climat ferm de respectare riguroasă a disciplinei financiare, potrivit principiilor bunei gestiuni financiare.

Conform legii, încă de la înființare, Curtea de Conturi înaintea Parlamentului Raportul public anual și prin camerele de conturi județene, unităților administrativ-teritoriale, rapoartele anuale referitoare la finanțele publice locale.

Prin rapoartele întocmite, Curtea de Conturi a României are în vedere îmbunătățirea continuă a mecanismelor de control și audit public extern, sprijinind Parlamentul în realizarea atribuțiilor sale constituționale. Prin rezultatele sale prezentate în Raportul public anual și rapoartele anuale referitoare la finanțele publice locale contribuie la îmbunătățirea managementului financiar și a modului de implementare a bugetului României.

În același timp se urmărește creșterea gradului de implementare a legislației în domeniul cheltuirii banului public și promovarea unui nivel ridicat de profesionalism, astfel încât auditul public extern din România să se înscrie pe linia bunei practici europene și internaționale.

Din această perspectivă, a principiilor și regulilor ce guvernează finanțele publice în general și cele locale în special, Curtea de Conturi – inclusiv prin camerele de conturi județene – urmărește ca, prin misiunile de control și audit public extern să promoveze responsabilitatea, corectitudinea și cele mai bune practici în operațiunile efectuate în legătură cu fondurile publice, astfel încât să se asigure obținerea și furnizarea de informații reale și obiective privind legalitatea, regularitatea, economicitatea, eficiența și transparența utilizării fondurilor publice.

În acest context, camerele de conturi, prin exercitarea funcției de control/audit au urmărit identificarea principalelor deficiențe în gestionarea fondurilor publice la nivelul unităților administrativ-teritoriale și stabilirea măsurilor de eliminare a acestora, creșterea responsabilității manageriale în utilizarea și administrarea fondurilor publice, respectarea disciplinei financiar -

fiscale, dezvoltarea unor sisteme de control și audit intern de înaltă calitate și eficiență, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, precum și concesionarea sau închirierea de bunuri care fac parte din proprietatea publică, în esență gestionarea solidă și performantă a banilor publici.

Prezentul raport a fost elaborat în temeiul art. 38 din Legea nr. 94/1992, privind organizarea și funcționarea Curții de Conturi, republicată, și prezintă sintetic principalele constatări, concluzii și recomandări consemnate în actele de verificare încheiate ca urmare a activității de audit/control desfășurată de auditorii publici externi, în limitele competențelor, la ordonatorii principali, secundari și terțiari de credite ai unităților administrativ-teritoriale din cadrul județului Bihor, precum și la regiile autonome/societățile comerciale din subordinea acestora.

Acest raport reprezintă instrumentul prin care rezultatele activității Camerei de Conturi Bihor devin accesibile și altor părți interesate, inclusiv publicului larg, transpunând astfel în practică principiul transparenței din standardele de audit ale Organizației Internaționale a Instituțiilor Supreme de Audit (INTOSAI).

2. Domeniul supus auditării

A. Structura și execuția bugetului pe ansamblul județului Bihor pe anul 2014

Bugetele locale – componenta principală a finanțelor locale – asigură dimensionarea cheltuielilor în limitele veniturilor, fundamentarea resurselor financiare, stimularea inițiativei locale, afirmarea autonomiei locale și exercitarea controlului asupra utilizării fondurilor publice locale.

Etapă determinantă a activității bugetare la nivel local, execuția bugetelor locale presupune derularea fluxurilor bugetare privind realizarea veniturilor și efectuarea cheltuielilor prevăzute în buget, în limita sumelor aprobate ce se pun la dispoziția beneficiarilor de credite bugetare. O analiză a veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale, pe total și pe surse de venituri și categorii de cheltuieli, oferă informații importante referitoare la nivelul de dezvoltare locală, precum și la gradul de autonomie al unei comunități.

Finanțele publice locale, în esență, exprimă relațiile de natură economică prin care se mobilizează, se repartizează și se utilizează resursele bănești la nivelul unităților administrativ-teritoriale pentru satisfacerea unor nevoi colective ale comunităților locale privind: învățământul, sănătatea, cultura, asistența socială, serviciile publice generale, serviciile de dezvoltare publică etc., care nu ar putea fi îndeplinite pe alte căi sau cu alte mijloace.

Funcția de repartiție a finanțelor publice locale se manifestă prin constituirea fondurilor bănești la nivelul unităților administrativ-teritoriale și redistribuirea lor pentru satisfacerea unor cerințe colective delimitate prin competențele și atribuțiile autorităților administrației publice locale.

Fondurile bănești administrate de către autoritățile administrației publice locale se formează pe seama impozitelor și taxelor locale, a veniturilor nefiscale și a veniturilor cu destinație specială. Resursele bănești proprii mobilizate la dispoziția unităților administrativ-teritoriale se completează prin redistribuire cu sume, cote defalcate și transferuri de la bugetul de stat.

Integrarea eficientă și operativă a finanțelor publice în viața economică a unităților administrativ-teritoriale – în sensul satisfacerii unor nevoi socio-economice, repartizarea veniturilor publice pe baza unor principii și reguli echitabile (cu ajutorul impozitelor și taxelor, al alocațiilor bugetare, creditelor, împrumuturilor etc.), realizarea unor obiective economico-financiare – poate fi îndeplinită numai prin intermediul celor mai importante funcții ale finanțelor publice, și anume: *funcția de repartiție și funcția de control*.

Din această perspectivă, a principiilor și regulilor ce guvernează finanțele publice în general și cele locale în special, activitatea Camerei de Conturi Bihor a urmărit, în principal, verificarea modului de formare, de administrare și de întrebuințare a resurselor financiare ale bugetelor locale, precum și modul de gestionare a patrimoniului public al unităților administrativ-teritoriale din cadrul județului.

De asemenea, prin misiunile de control și audit public extern efectuate, Camera de Conturi Bihor a căutat să promoveze responsabilitatea, corectitudinea și cele mai bune practici

în operațiunile efectuate în legătură cu fondurile publice, astfel încât să se asigure obținerea și furnizarea de informații reale și obiective privind legalitatea, eficiența și transparența utilizării fondurilor publice, contribuind astfel la combaterea risipei și a fraudei și la instaurarea unui climat ferm de respectare riguroasă a disciplinei financiare, potrivit principiilor buneii gestiuni financiare.

Bugetul general pe ansamblul județului Bihor cuprinde totalitatea veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județului (bugetul propriu), bugetelor instituțiilor publice finanțate din venituri proprii și subvenții din bugetele locale, bugetelor instituțiilor publice finanțate integral din venituri proprii, bugetelor împrumuturilor externe și interne, bugetul fondurilor externe nerambursabile precum și veniturile și cheltuielile evidențiate în afara bugetelor locale.

În anul 2014, unitățile administrativ-teritoriale și instituțiile publice din subordinea acestora și-au desfășurat activitatea pe baza bugetelor de venituri și cheltuieli aprobate în conformitate cu prevederile Legii nr. 356/2013 - legea bugetului de stat pe anul 2014 și Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale, cu modificările și completările ulterioare.

Situația sintetică a execuției bugetare pe ansamblul județului, la nivelul veniturilor și al cheltuielilor efectuate, se prezintă în tabelul de mai jos:

- mii lei -

	Venituri (încasări)	Cheltuieli (plăți)	Excedent / Deficit
1. Bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și ale județului Bihor	1.534.373	1.490.190	44.183
2. Bugetele instituțiilor publice și activităților finanțate integral sau parțial din venituri proprii	388.707	383.935	4.772
3. Bugetele împrumuturilor externe	16.247	16.247	-
4. Bugetele împrumuturilor interne	50.259	50.229	30
5. Bugetele fondurilor externe nerambursabile	363	112	251

Tabel nr.1 – Structura execuției bugetului pe ansamblul județului Bihor pe anul 2014

Din datele prezentate mai sus, rezultă că domeniul supus auditării de către Camera de Conturi Bihor reprezintă un volum de **1.534.373 mii lei** venituri bugetare respectiv **1.490.190 mii lei** plăți efectuate în anul 2014 .

Din analiza datelor transmise de Direcția de Trezorerie și Contabilitate Publică din cadrul Administrației Județene a Finanțelor Publice Bihor privind execuția bugetului local la nivelul județului Bihor pe anul 2014, rezultă că *bugetele locale ale comunelor, orașelor, municipiilor și județului*, respectiv *bugetele instituțiilor publice și activităților finanțate integral sau parțial din venituri proprii* au înregistrat excedent în valoare de **44.183 mii lei**, respectiv în sumă de **4.772 mii lei**.

În ceea ce privește împrumuturile interne și externe contractate la nivel local se remarcă o creștere semnificativă a împrumuturilor externe (de la 2.552 mii lei în anul 2013 la 16.247 mii lei în anul 2014) și o diminuare a împrumuturilor interne (de la 53.235 mii lei în anul 2013 la 50.229 mii lei în anul 2014), ceea ce arată că autoritățile administrației publice locale apelează la această sursă de finanțare.

B. Execuția sintetică a veniturilor și cheltuielilor bugetelor locale pe anul 2014

La nivelul județului Bihor există un număr de 102 bugete locale a căror execuție este asigurată de ordonatorii principali de credite, din care: un buget propriu al consiliului județean, 4 bugete ale municipiilor, 6 bugete ale orașelor, 91 bugete ale comunelor.

Potrivit datelor centralizate și raportate de către Administrația Județeană a Finanțelor Publice Bihor, execuția bugetară a ordonatorilor principali de credite ai județului Bihor, pe anul 2014, se prezintă astfel:

mii lei

	Nr.conturi execuție	Prevederi bugetare definitive	Venituri realizate		Plăți efectuate
			Venituri – total	din care: venituri proprii	
Unități administrativ-teritoriale, total din care:	102	1.766.495	1.534.373	587.300	1.490.190
1.1. Consiliul județean (buget propriu)	1	299.438	286.388	80.586	280.353
1.2. municipii	4	664.040	597.989	307.726	594.899
1.3. orașe	6	93.434	83.211	29.144	80.058
1.4. comune	91	709.583	566.785	169.844	534.880

Tabel nr.2 – Execuția bugetară a ordonatorilor de credite pe anul 2014

Prevederile bugetare anuale definitive la venituri au fost de 1.766.495 mii lei, față de care încasările realizate în anul 2014 au fost de 1.534.373 mii lei, ceea ce reprezintă 86,85% din prevederi.

Plățile efectuate sunt sub nivelul veniturilor realizate, aspect valabil atât pe ansamblul unităților administrativ-teritoriale, cât și la nivelul consiliului județean, orașelor și comunelor.

Ponderea veniturilor proprii în totalul veniturilor realizate, care reflectă gradul de autonomie financiară al unităților administrativ-teritoriale din cadrul județului, este de 38,27 % pe ansamblul unităților administrativ-teritoriale. Nivelul cel mai ridicat al acesteia a fost înregistrat în cazul categoriei reprezentând municipiile, respectiv 51,46%.

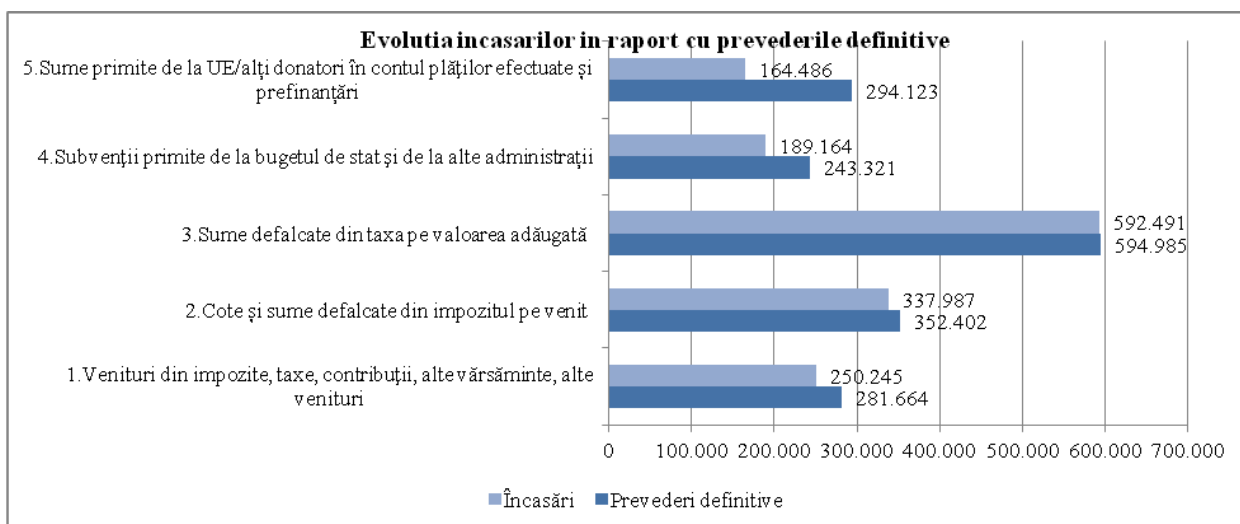
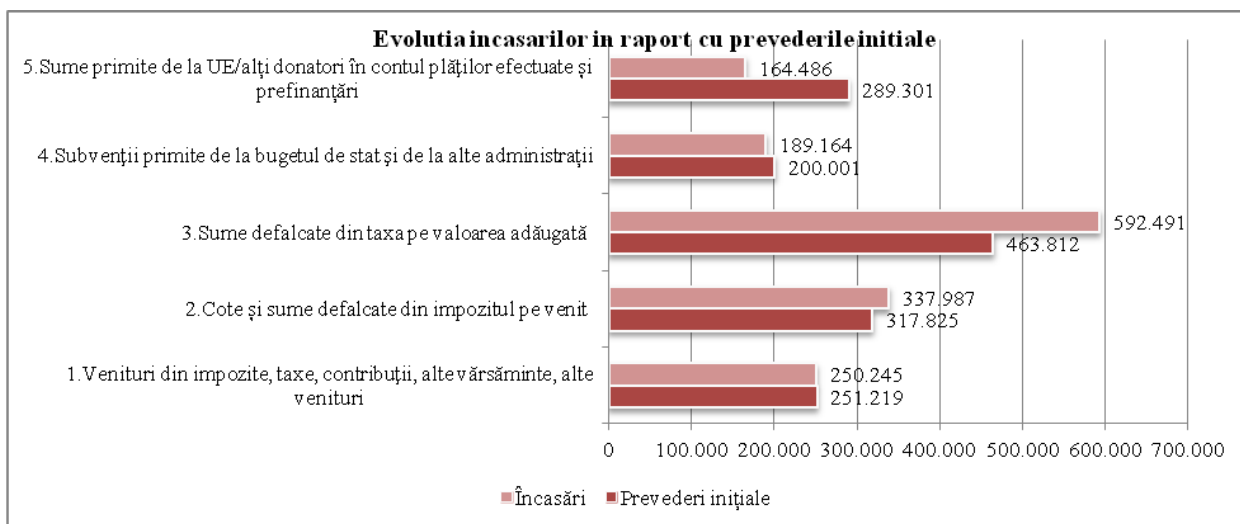
1. Veniturile bugetelor locale

Sinteza principalelor categorii de venituri, realizate în anul 2014 de către unitățile administrativ-teritoriale din județul Bihor, se prezintă în tabelul și graficul de mai jos:

- mii lei -

	Prevederi inițiale	Prevederi definitive	Încasări	% încasări din prevederi inițiale	% încasări din prevederi definitive
1.Venituri din impozite, taxe, contribuții, alte vărsăminte, alte venituri	251.219	281.664	250.245	99,61	88,85
2.Cote și sume defalcate din impozitul pe venit	317.825	352.402	337.987	106,34	95,91
3.Sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată	463.812	594.985	592.491	127,74	99,58
4.Subvenții primite de la bugetul de stat și de la alte administrații	200.001	243.321	189.164	94,58	77,74
5.Sume primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări	289.301	294.123	164.486	56,86	55,92
VENITURI - TOTAL (1+2+3+4+5)	1.522.158	1.766.495	1.534.373	100,80	86,86

Tabel nr. 3 – Execuția veniturilor bugetelor locale pe anul 2014

Graficul nr. 1 – Execuția veniturilor bugetelor locale pe anul 2014

Analizând datele sintetizate în „Contul de execuție a bugetului local – Venituri” pe categorii de venituri bugetare și surse de finanțare, transmise de Administrația Județeană a Finanțelor Publice Bihor, rezultă faptul că prevederile bugetare anuale definitive la venituri au însumat **1.766.495 mii lei**, iar încasările realizate s-au cifrat la **1.534.373 mii lei**, reprezentând **86,85%** din prevederile definitive. În cifre absolute se constată o nerealizare de **232.122 mii lei**.

Cel mai mare grad de realizare (99,58%) a fost înregistrat la „sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată”, în timp ce „sumele primite de la UE/alți donatori în contul plăților efectuate și prefinanțări” au fost realizate pe ansamblul județului doar în procent de 55,92 %. Cu toate că prevederile inițiale ale bugetului au fost majorate în cursul anului cu 16,05%, nivelul încasărilor realizate a fost inferior față de prevederile definitive.

Totodată trebuie remarcat că, față de anul bugetar anterior, în anul 2014 s-a realizat o creștere a veniturilor totale încasate cu 17,85%, respectiv cu **232.442 mii lei** în cifre absolute. Această majorare a veniturilor bugetare încasate în anul 2014 față de anul 2013, a fost dată de creșterea încasărilor din sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată.

Prevederile definitive ale anului 2014 s-au situat sub cele ale anului 2013 cu suma de 261.192 mii lei iar volumul încasărilor totale ale anului 2014 s-au situat peste cele din anul 2013 respectiv cu suma de 232.442 mii lei, în structură înregistrându-se creșteri mai mari la fondurile provenite de la bugetul de stat.

Din analiza detaliată a datelor de execuție a veniturilor bugetelor locale pe ansamblul județului, rezultă următoarele aspecte:

- prevederile bugetare definitive la **veniturile din impozite, taxe, contribuții, alte venituri** s-au realizat în proporție de 88,85%, nerealizările, în cifre absolute fiind de 31.419 mii lei;
- la indicatorii **cote defalcate din impozitul pe venit și sume defalcate din taxa pe valoarea adăugată** se constată un grad de încasare de **95,91% respectiv 99,58%**;
- **subvențiile primite de la bugetul de stat și de la alte bugete** s-au încasat doar în proporție de 77,74%, astfel că, față de prevederile bugetare definitive, subvențiile neîncasate sunt în sumă de 54.157 mii lei;
- în cazul **sumelor primite de la UE și alți donatori în contul plăților efectuate** gradul de încasare este de numai 55,92%, sumele încasate în anul 2014 fiind de 1,09 ori mai mari decât cele din anul precedent.

Trebuie subliniat faptul că gradul de colectare a veniturilor la buget afectează în special volumul transferurilor pentru dezvoltarea infrastructurii, cu implicații asupra arieratelor antreprenorilor, a ratei șomajului și implicit a ratei de creștere a PIB-ului pe locuitor.

Gradul de colectare a veniturilor proprii ale bugetelor locale pe ansamblul județului și pe categorii de bugete, potrivit datelor de execuție bugetară se prezintă astfel:

- mii lei -

	Venituri proprii		% încasări din prevederi definitive
	Prevederi bugetare anuale definitive	Încasări realizate	
TOTAL BUGETE, din care:	633.102	587.300	92,77
1. Consiliul Județean (buget propriu)	90.418	80.586	89,13
2. Municipii	301.794	307.726	101,97
3. Orașe	32.154	29.144	90,64
4. Comune	208.736	169.844	81,37

Tabel nr.4 - Gradul de colectare a veniturilor proprii ale bugetelor locale

Din analiza datelor de mai sus rezultă că veniturile proprii realizate, comparativ cu prevederile definitive înscrise în bugetele locale, procentual, se situează între 81,37% (la bugetele comunelor) și 101,97% (la bugetele municipiilor).

Pe total bugete, în cifre absolute, veniturile proprii prezintă o nerealizare de 45.802 mii lei, din care cele mai importante privesc veniturile proprii ale bugetelor comunelor (38.892 mii lei).

1. Cheltuielile bugetelor locale

La fundamentarea și dimensionarea cheltuielilor publice locale pe destinații, autoritățile publice locale au avut în vedere prioritățile stabilite în vederea funcționării lor în interesul comunităților locale respective.

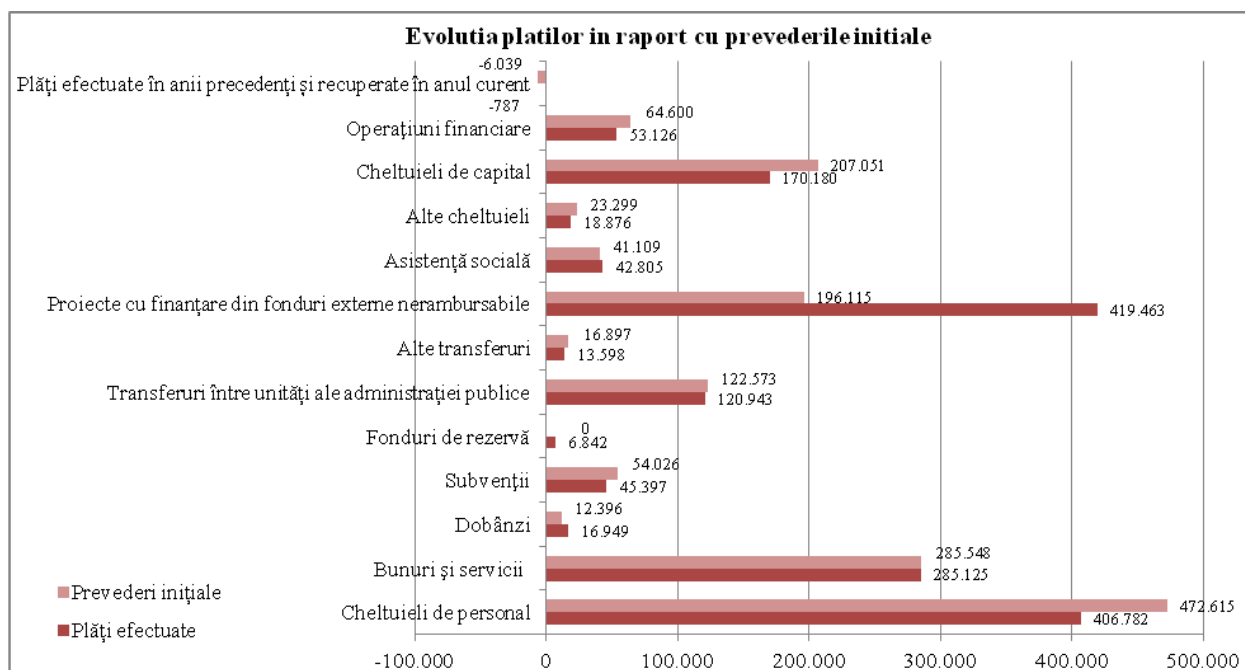
La nivelul județului Bihor la data de 31.12.2014, cheltuielile pe ansamblul bugetelor unităților administrativ-teritoriale, pe principalele titluri ale clasificăției bugetare se regăsesc în tabelul și graficul de mai jos:

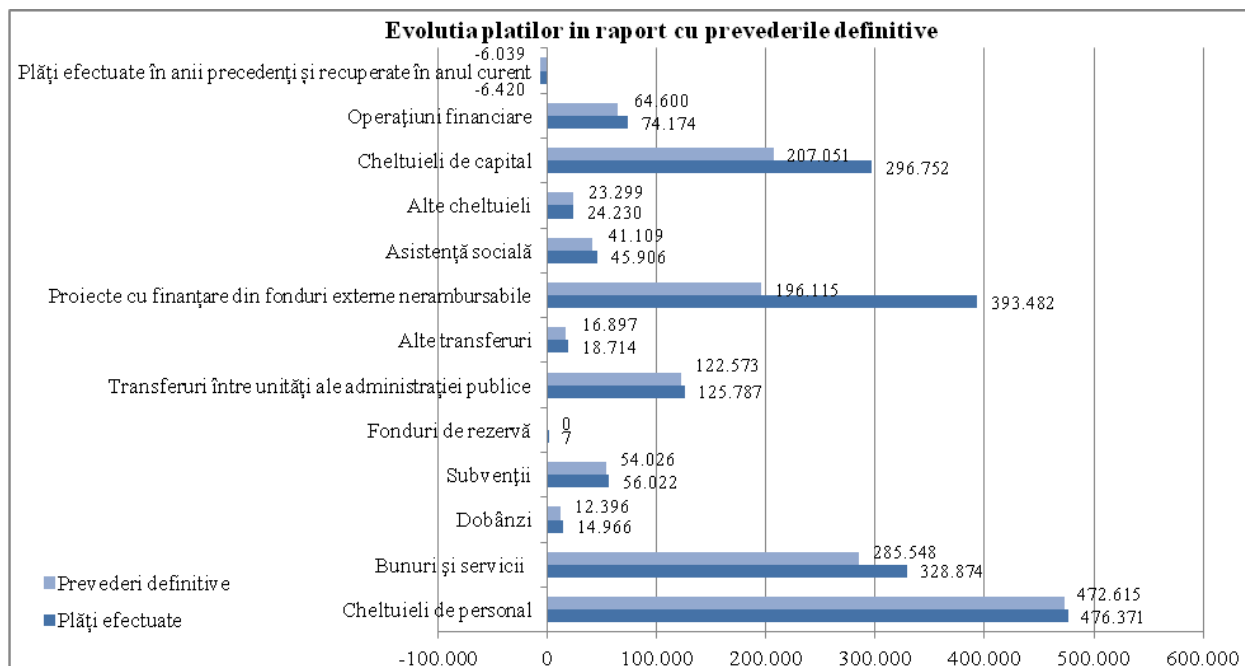

- mii lei -

	Prevederi inițiale	Prevederi definitive	Plăți efectuate	% plăți din prevederi inițiale	% plăți din prevederi definitive
1.Cheltuieli de personal	406.782	476.371	472.615	116,18	99,21
2.Bunuri și servicii	285.125	328.874	285.548	100,15	86,83
3. Dobânzi	16.949	14.966	12.396	73,14	82,83
4. Subvenții	45.397	56.022	54.026	119,01	96,44
5. Fonduri de rezervă	6.842	7	0	-	-
6. Transferuri între unități ale administrației publice	120.943	125.787	122.573	101,35	97,44
7. Alte transferuri	13.598	18.714	16.897	124,26	90,29
8. Proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile	419.463	393.482	196.115	46,75	49,84
9. Asistență socială	42.805	45.906	41.109	86,04	89,55
10. Alte cheltuieli	18.876	24.230	23.299	123,43	96,16
11.Cheltuieli de capital	170.180	296.752	207.051	121,67	69,77
12. Operațiuni financiare	53.126	74.174	64.600	121,60	87,09
13.Plăți efectuate în anii precedenți și recuperate în anul curent	-787	-6.420	-6.039	-	-
CHELTUIELI-TOTAL (1+...+13)	1.599.299	1.848.865	1.490.190	93,18	80,60

Tabel nr. 5- Execuția cheltuielilor bugetelor locale pe anul 2014 în structura economică

Graficul nr.2 - Execuția cheltuielilor bugetelor locale pe anul 2014 în structura economică

Față de volumul de credite bugetare anuale definitive, în sumă de **1.848.865 mii lei**, au fost efectuate plăți în sumă de **1.490.190 mii lei**, mai puțin cu 358.675 mii lei decât volumul prevederilor. Neefectuarea cheltuielilor bugetare se datorează în principal nerealizării integrale a veniturilor proprii și neîncasării la nivelul prevăzut a cotelor defalcate din impozitul pe venit, a sumelor defalcate din TVA și a subvențiilor. De asemenea, pot fi invocate ca și motivații, factori de natură politică în luarea deciziilor de efectuare a cheltuielilor.

Din datele prezentate în tabel, rezultă că fondurile publice utilizate au fost sub nivelul angajamentelor bugetare, gradul de realizare fiind de 80,06%, iar nivelul cel mai scăzut a fost înregistrat la categoria „proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile” urmată de categoria „cheltuieli de capital”. Utilizarea, aproape integrală, s-a realizat la categoria „cheltuieli de personal” și „transferuri între unități ale administrației publice”.

Comparativ cu exercițiul bugetar al anului 2013, volumul plăților totale în anul 2014 a înregistrat o creștere, respectiv **1.490.190 mii lei** în anul 2014, față de **1.265.030 mii lei** în anul 2013.

În structură, au existat variații ale categoriilor de cheltuieli, astfel că volumul plăților pentru cheltuieli de personal a crescut la 472.615 mii lei în anul 2014 față de 400.063 mii lei în anul 2013 (118,13%). Creșteri au fost înregistrate și la următoarele categorii de cheltuieli: operațiuni financiare 64.600 mii lei în anul 2014, față de 47.781 mii lei în anul 2013 (135,2%), proiecte cu finanțare din fonduri externe nerambursabile la 196.115 mii lei în anul 2014 față de 143.216 mii lei în anul 2013 (136,93%), .

Față de creșterile menționate mai sus, în anul 2014, au fost înregistrate scăderi la plăți pentru dobânzi de la 16.686 mii lei în anul 2013 la 12.396 mii lei în anul 2014, cheltuieli cu transferurile între unități ale administrației publice de la 130.208 mii lei în anul 2013 la 122.573 mii lei în anul 2014.

II. Prezentarea rezultatelor acțiunilor de audit/control desfășurate la nivelul Camerei de Conturi Bihor

1. Informații relevante cu privire la rezultatele acțiunilor de audit/control

În conformitate cu programul de activitate aprobat de Plenul Curții de Conturi a României pentru anul 2015, Camera de Conturi Bihor a planificat și realizat la nivelul unităților administrativ-teritoriale locale, un număr de **51 acțiuni**, respectiv:

- **35 acțiuni de audit financiar** asupra conturilor anuale de execuție bugetară încheiate în anul 2014, care au fost efectuate la 35 ordonatori principali de credite ai bugetului local (U.A.T.J. Bihor, 2 U.A.T. municipale, 3 U.A.T. orașenești, 29 U.A.T. comunale);

- **14 acțiuni de control**, în baza tematicilor cadru, din care: **12** acțiuni privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale de către regii autonome de interes local/societăți comerciale cu capital integral sau majoritar al unităților administrativ-teritoriale, **1** acțiune privind situația, evoluția și modul de gestionare a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale aflate în administrarea ocoalelor silvice, **1** acțiune privind controlul fondurilor alocate de la bugetele locale pentru activități nonprofit de interes general (fundații și asociații) cu mențiunea că la data întocmirii prezentului raport 5 acțiuni se află în curs de valorificare (S.C.Trans Prest Serv Borș S.A., S.C. Const Prest Dio S.R.L., S.C. Administrare Baze Sportive Gospodărire Comunală Mădăras S.R.L., S.C. Cetatea Kornis S.R.L. și Ocolul Silvic Șoimii R.A.);

- **1 acțiune de audit al performanței** la S.C. Eurobusiness Parc Oradea S.A. cu privire la evaluarea eficienței și eficacității utilizării fondurilor publice alocate pentru crearea parcului industrial Eurobusiness Parc Oradea în vederea atragerii de investitori și susținerii mediului de afaceri local cu mențiunea că la data întocmirii prezentului raport această acțiune se află în curs de valorificare.

- **1 acțiune de documentare** la Spitalul Clinic Municipal Gavril Curteanu Oradea pentru actualizarea la zi a tuturor aspectelor privind legalitatea atribuirii contractelor (în principal contractul nr.13609/2011), realitatea executării lucrărilor în cantitățile prevăzute în situațiile de lucrări prezentate la decontare și achitate de spital, inventarierea stadiului fizic al lucrării, efectuarea recepției la terminarea lucrărilor și alte aspecte relevante identificate.

Sinteza acțiunilor efectuate de Camera de Conturi Bihor, precum și modul de valorificare a actelor de control încheiate, se prezintă astfel:

	Total	Audit financiar	din care: Acțiuni de control	Audit al performanței
1.Acțiuni desfășurate la nivelul județului	51	35	14	1
2.Certificate de conformitate	0	0	0	0
3.Rapoarte de control/audit	44	35	9	0
4.Procese verbale de constatare	35	35	0	0
5.Note de constatare	64	62	1	0
6.Decizii emise	41	33	8	0
7.Măsurile dispuse prin decizii	585	524	60	0

Tabel nr.6 – Situația actelor de control/audit și de valorificare a constatărilor

Notă: Numărul total al acțiunilor realizate, cuprinde pe lângă acțiuni de audit financiar, acțiuni de control și acțiuni de audit al performanței și o acțiune de documentare.

Numărul total al notelor de constatare cuprinde pe lângă notele de constatare încheiate în cadrul acțiunilor de audit financiar și a acțiunilor de control și o notă de constatare încheiată cu ocazia acțiunii de documentare desfășurată la Spitalul Clinic Municipal Oradea.

Ca urmare a acțiunilor de control/audit efectuate și finalizate au fost întocmite un număr **de 143 acte de control/audit**, după cum urmează:

- **35 procese verbale de constatare**, în care au fost consemnate erorile/abaterile de la legalitate și regularitate, precum și cazurile de nerespectare a principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului, constatate la ordonatorii principali și terțieri de credite ale căror situații financiare au fost auditate;

- **35 rapoarte de audit**, în care auditorii publici externi desemnați să auditeze conturile anuale de execuție bugetară, au exprimat opinia de audit pe baza constatărilor, concluziilor și recomandărilor formulate cu privire la:

- modul de administrare a patrimoniului public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale și execuția bugetelor de venituri și cheltuieli, în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute în actele normative prin care au fost înființate entitățile verificate și cu respectarea principiilor legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității;

- întocmirea situațiilor financiare auditate în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil în România, cu respectarea principiilor legalității și regularității, astfel încât acestea să ofere o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată de entitățile respective;

- **9 rapoarte de control**, în care au fost consemnate erorile/abaterile de la legalitate și regularitate, precum și cazurile de nerespectare a principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului;

- **62 note de constatare** încheiate în cazul în care au fost constatate deficiențe în utilizarea creditelor bugetare transferate către entitățile din subordinea ordonatorilor de credite auditați, sub aspectul fundamentării și justificării sumelor solicitate, al monitorizării și controlului utilizării acestor fonduri în condiții de legalitate, regularitate, economicitate, eficiență și eficacitate (art. 125(d) din RODAS);

- **1 notă de constatare** încheiată în cazul în care au fost constatate deficiențe pentru clarificarea cărora se impune continuarea verificării la altă entitate (art. 125(a) din RODAS).

- **1 notă de constatare** încheiată în cazul în care se efectuează acțiuni de documentare la entitățile care intră în competența de verificare a Curții de Conturi (art. 125(e) din RODAS).

De asemenea, în cursul anului 2015, pe lângă cele 51 misiuni de control/audit cuprinse în programul de activitate anual aprobat, au fost realizate și 84 acțiuni de verificare a modului în care au fost aduse la îndeplinire măsurile dispuse prin deciziile emise în anul precedent sau în anul curent cu termen de realizare până la data întocmirii prezentului raport și 44 acțiuni pentru verificarea realității argumentelor invocate de conducerea entității în susținerea solicitării de prelungire a termenului stabilit pentru ducerea la îndeplinire a măsurilor din decizie.

În urma desfășurării acțiunilor de audit financiar **nu s-a acordat nici un certificat de conformitate**, ca urmare a faptului că situațiile financiare auditate nu au fost elaborate și prezentate în concordanță cu legile și reglementările în vigoare și nu oferă o imagine reală și fidelă sub toate aspectele semnificative.

În conformitate cu prevederile Regulamentului privind organizarea și desfășurarea activităților specifice Curții de Conturi, în urma valorificării constatărilor consemnate în actele de control încheiate și valorificate până la data întocmirii prezentului raport, au fost emise **38 decizii**, prin care au fost dispuse **584 măsuri** care vizează:

- îndeplinirea de către conducerea entităților auditate/controlate a obligației de a stabili întinderea prejudiciului și de a dispune măsuri pentru recuperarea acestuia;

- înlăturarea neregulilor constatate în activitatea financiar-contabilă sau fiscală.

Conducerile instituțiilor controlate/auditate au formulat contestații în legătură cu 7 măsuri cuprinse în 6 decizii. Raportat la numărul total al măsurilor dispuse, cele contestate reprezintă 1,2%, ceea ce înseamnă că, în general entitățile auditate au recunoscut deficiențele constatate, asumându-și responsabilitatea pentru corectarea erorilor și prevenirea repetării lor. În urma analizei efectuate asupra celor 6 decizii, până la această dată, Comisia de soluționare a contestațiilor a respins măsurile contestate din deciziile emise la U.A.T.C. Tămășeu și U.A.T.C. Brusturi (câte o măsură pentru fiecare entitate).

Împotriva încheierilor formulate de comisia de soluționare a contestațiilor, până la data întocmirii prezentului raport în cazul U.A.T.C. Tăuteu a fost sesizată instanța de contencios administrativ.

1. Informații privind categoriile de entități verificate la nivelul județului

Potrivit datelor existente în teritoriu, referitoare la structurile organizatorice, economice și administrative, Camera de Conturi Bihor are în aria de competență efectuarea auditului/controlului financiar la un total de **396 de entități de subordonare locală**.

Situația entităților verificate, pe categorii, este prezentată în tabelul de mai jos:

Categorii de entități verificate la nivelul unităților administrativ-teritoriale	Entități existente	Entități verificate	%
1.Ordonatori de credite la nivelul unităților administrativ-teritoriale, din care:	332	36	10,84
1.1. ordonatori principali de credite, din care:	102	35	34,31
- consilii județene	1	1	100,00
- municipii	4	2	50,00
- orașe	6	3	50,00
- comune	91	29	31,86
1.2. ordonatori secundari de credite	0	0	0
1.3. ordonatori terțieri de credite din care :	230	63	27,39
-verificați prin acțiune distinctă	x	1	x
-verificați odată cu ordonatorul principal de credite	x	62	x
2. Regii autonome de interes local	6	2	33,33
3. Societăți comerciale de interes local	46	12	26,09
4.Alte entități	12	0	0
TOTAL	396	50	12,63

Tabel nr.7 – Categorii de entități publice verificate

Notă: Numărul total al entităților verificate diferă de numărul total al acțiunilor realizate, întrucât la U.A.T.M. Beiuș s-au realizat un număr de 2 acțiuni (audit financiar și control tematic)

Potrivit datelor prezentate în tabelul de mai sus, în anul 2015 au fost efectuate acțiuni de audit/control la un număr de **50 entități**, ceea ce înseamnă un grad de cuprindere de 12,63 % din totalul entităților de subordonare locală. În ceea ce privește ordonatorii de credite ai bugetului local aflați în aria de competență, gradul de cuprindere a fost de 10,84%.

Din totalul de 396 entități existente la nivelul unităților administrativ-teritoriale aflate în aria de competență, în anul 2015, Camera de Conturi Bihor a cuprins în Programul de activitate aprobat un număr total de **35** ordonatori principali de credite, 1 ordonator terțiar de credite, 2 regii autonome de interes local și 12 societăți comerciale de subordonare locală.

În cadrul acțiunilor de audit financiar desfășurate la ordonatorii principali de credite au fost supuse auditării și transferurile de fonduri publice către entitățile subordonate acestora, sub aspectul fundamentării și justificării sumelor solicitate, al monitorizării și controlului utilizării acestor fonduri în condiții de legalitate, regularitate, economicitate, eficiență și eficacitate, fiind constatate nereguli în cazul a **50 de astfel de entități**.

Din totalul de 51 acțiuni cuprinse în programul de activitate pe anul 2015 până la data întocmirii prezentului raport au fost finalizate un număr 45 de acțiuni, un număr de 6 acțiuni se află în curs de desfășurare/finalizare din care: 4 acțiuni de control privind situația, evoluția și modul de administrare a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale de către regii autonome de interes local/societăți comerciale cu capital integral sau majoritar al unităților administrativ-teritoriale (S.C.Trans Prest Serv Borș S.A., S.C. Const Prest Dio S.R.L., S.C. Administrare Baze Sportive Gospodărire Comunală Mădăras S.R.L., S.C. Cetatea Kornis S.R.L.), 1 acțiune privind situația, evoluția și modul de gestionare a patrimoniului unităților administrativ-teritoriale aflate în administrarea ocoalelor silvice la Ocolul Silvic Șoimii R.A.) și 1 acțiune de audit al performanței la S.C. Eurobusiness Parc Oradea S.A. cu privire la evaluarea eficienței și eficacității utilizării fondurilor publice alocate pentru crearea parcului industrial Eurobusiness Parc Oradea în vederea atragerii de investitori și susținerii mediului de afaceri local.

Comparativ cu execuția bugetară pe ansamblul județului rezultă că în anul 2015 a fost programată auditarea a 71% din totalul plăților evidențiate în situațiile financiare ale anului 2014 de ordonatorii de credite.

Situația privind volumul plăților cuprinse în acțiunile de audit programate în anul 2015, se prezintă astfel:

- mii lei -

	Volumul plăților efectuate de ordonatorii de credite în anul 2014	Volumul plăților cuprinse în acțiunile de audit programate în anul 2015	%
Total județ, din care:	1.490.190	1.066.307	71
1.la nivelul județului	280.353	280.353	100
2.la nivelul municipiilor	594.899	534.733	90
3.la nivelul orașelor	80.058	56.824	71
4.la nivelul comunelor	534.880	194.397	36

Tabel nr. 8 - Situația privind volumul plăților cuprinse în acțiunile de audit programate

Execuția bugetară a veniturilor realizate și a plăților efectuate în anul 2014 de către cei 35 ordonatori principali ai bugetului local ale căror conturi de execuție au fost auditate se prezintă astfel:

- mii lei -

	Nr.conturi execuție verificate	Venituri realizate		Plăți efectuate
		Venituri – total	din care: venituri proprii	
Unități administrativ-teritoriale, total din care:	35	1.073.093	434.596	1.066.307
1.1. Consiliul județean (buget propriu)	1	286.388	80.586	280.353
1.2. municipii	2	531.525	274.079	534.733
1.3. orașe	3	58.500	21.746	56.824
1.4. comune	29	196.680	58.185	194.397

Tabel nr. 9 - Execuția bugetară a veniturilor realizate și a plăților efectuate în anul 2013 de către ordonatorii principali ai bugetului local auditați

Din analiza acestor date, comparativ cu execuția bugetară pe ansamblul județului, rezultă că au fost auditate 69,9% din totalul veniturilor bugetelor locale, 74,0% din totalul veniturilor proprii ale acestora și 71,5% din totalul plăților efective.

În acțiunile de audit/control au fost constatate abateri de la legalitate și regularitate, unele producătoare de prejudicii și cazuri de nerespectare a principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public și privat al statului.

3. Informații privind rezultatele acțiunilor de audit/control încheiate

În urma acțiunilor de control/audit efectuate la unitățile administrativ-teritoriale și la entitățile subordonate acestora au fost constatate o serie de abateri de la legalitate și regularitate, care au generat: fie venituri suplimentare convenite bugetelor publice, fie prejudicii patrimoniale, sau au influențat calitatea gestiunii economico-financiare a entităților verificate.

Structura și valoarea erorilor și a abaterilor de la legalitate și regularitate constatate, prin care s-au identificat venituri suplimentare, respectiv care au determinat producerea de prejudicii se prezintă sintetic în tabelul de mai jos:

- mii lei -

	Estimări abateri constatate	Accesorii	Total estimări
1.Venituri suplimentare	2.336	1.222	3.558
2.Prejudicii	8.556	263	8.819
3.Abateri financiar-contabile	202.634	0	202.634
Total sume	213.526	1.485	215.011

Tabel nr.10 –Structura și sumele estimate ale abaterilor constatate

Din verificările efectuate asupra conturilor anuale de execuție bugetară încheiate la 31.12.2014 la cele 50 entități supuse auditului/controlului până la data de 20.11.2015, au rezultat venituri totale suplimentare estimate la **3.558 mii lei**, din care 1.222 mii lei accesorii precum și prejudicii totale estimate de **8.556 mii lei**, din care 263 mii lei daune interese.

În rapoartele de control/procese-verbale de constatare întocmite s-au reținut și abateri financiar-contabile de la legalitate și regularitate, precum și cazuri de nerespectare a principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice și în administrarea patrimoniului public și privat al statului, cuantificate la un nivel estimat de **202.634 mii lei**.

Aspectele și sumele estimate ale abaterilor constatate au făcut obiectul măsurilor transmise prin decizii în vederea înlăturării acestora, și/sau stabilirii întinderii prejudiciilor și dispunerea măsurilor pentru recuperarea acestora, și/sau suspendarea aplicării măsurilor care contravin reglementărilor legale în domeniul financiar, contabil și fiscal.

Camera de Conturi Bihor a urmărit luarea tuturor măsurilor legale ce intră în competența sa, pentru încasarea veniturilor suplimentare, respectiv recuperarea prejudiciilor constatate.

De asemenea, în cadrul acțiunilor de verificare a modului de ducere la îndeplinire a măsurilor dispuse prin decizii, a fost evaluat impactul acestora asupra activității entităților, constatându-se: îmbunătățirea managementului pentru realizarea obiectivelor; îmbunătățirea activității entităților verificate, din punctul de vedere al evidenței financiar-contabile, fiscale, al sistemului informațional, al resurselor umane, etc.; obținerea unor rezultate economico-financiare mai bune, reducerea cheltuielilor, creșterea economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice și/sau în administrarea patrimoniului, etc.; îmbunătățirea sistemului de control intern.

4. Sumele estimate ale abaterilor constatate la nivelul entităților verificate

Situația valorică a erorilor și a abaterilor de la legalitate și regularitate, constatate ca urmare a verificărilor efectuate în cursul anului 2015, la entitățile publice locale prin care s-au identificat venituri suplimentare, respectiv prejudicii se prezintă astfel:

- mii lei -

	Venituri suplimentare	Prejudicii	Abateri financiar contabile
1. U.A.T.J. Bihor	-	237	18.398
- Activitatea proprie	-	45	18.398
- D.G.A.S.P.C. Bihor	-	192	-
- Direcția de Dezvoltare și Implementare Proiecte	-	-	-
- Direcția Social-Comunitară Bihor	-	-	-
2. U.A.T.M. Oradea	5	439	6.345
- Activitatea proprie	5	123	3.585

- Spitalul Clinic Județean Oradea	-	102	-
- Administrația Imobiliară Oradea	-	210	-
- Liceul Teoretic Ady Endre Oradea	-	1	-
- Colegiul Tehnic Traian Vuia Oradea	-	-	968
- Școala Gimnazială nr. 11 Oradea	-	1	1.331
- Școala Gimnazială nr. 16 Oradea	-	1	461
- Școala Gimnazială Oltea Doamna	-	1	-
- Poliția Locală Oradea	-	-	-
3. U.A.T.M. Beiuș**	181	713	55.082
- Activitatea proprie	181	52	49.527
- Activități non profit de interes general (fundații și asociații)	-	535	93
- Colegiul Național Samuil Vulcan Beiuș	-	-	5.183
- Colegiul Tehnic Ioan Ciordaș Beiuș	-	-	123
- Grădinița cu Program Prelungit „Floare de Colț” Beiuș	-	-	15
- Grădinița cu Program Prelungit nr.1 Beiuș	-	1	40
- Școala Gimnazială Nicolae Popoviciu Beiuș	-	-	50
- Liceul Vocațional Pedagogic N. Bolcaș Beiuș	-	-	-
- Casa de Cultură Ioan Ciordaș Beiuș	-	125	51
4. U.A.T.O. Aleșd	374	150	2.469
- Activitatea proprie	374	88	1.870
- Colegiu Alexandru Roman	-	24	570
- Liceul Constantin Șerban	-	12	29
- Asociația Sportivă Crișul Aleșd	-	26	-
5. U.A.T.O. Săcuieni	119	292	2.022
- Activitatea proprie	119	95	1.047
- Liceul Teoretic Petofi Sandor Săcuieni	-	149	637
- Liceul Tehnologic nr.1 Cadea	-	44	145
- Școala Gimnazială Toldy Sînnicolau de Munte	-	4	193
6. U.A.T.O. Valea lui Mihai	-	1.709	-
- Activitatea proprie	-	1.699	-
- Școala Gimnazială Zelk Zoltan Valea lui Mihai	-	6	-
- Colegiul Agricol nr. 1 Valea lui Mihai	-	3	-
- Centrul de Asistență Medico-Socială Valea lui Mihai	-	1	-
7. U.A.T.C. Abram	44	81	244
- Activitatea proprie	44	60	41
- Școala Gimnazială nr.1 Abram	0	21	203
8 U.A.T.C. Aușeu	2	70	745
- Activitatea proprie	2	3	741
- Școala Gimnazială Alexandru Roman Aușeu	-	67	4
9. U.A.T.C. Batăr	98	107	642
- Activitatea proprie	98	32	306
- Școala Gimnaziala nr.1 Batăr	-	66	305
- Școala Gimnazială nr. 2 Talpoș	-	9	31
10.U.A.T.C. Borod	15	57	2.853
- Activitatea proprie	15	57	2.853
- Liceul Teoretic „Gabriel Țepelea” Borod	-	-	-
11. U.A.T.C. Bratca	77	27	984
- Activitatea proprie	77	25	851
- Liceul Teoretic nr.1 Bratca	-	2	133
12. U.A.T.C. Brusturi	14	341	491
- Activitatea proprie	14	42	491
- Școala Gimnazială nr. 1 Brusturi	-	299	-

13. U.A.T.C. Budureasa	162	32	2.261
- Activitatea proprie	162	32	2.261
- Școala Gimnazială nr.1 Budureasa	-	-	-
14. U.A.T.C. Bulz	127	179	385
- Activitatea proprie	127	179	-
- Școala Gimnazială nr.1 Bulz	-	-	385
15. U.A.T.C. Căpîlna	32	385	1.183
- Activitatea proprie	32	383	1.073
- Școala Gimnazială nr.1 Căpîlna	-	2	110
16. U.A.T.C. Chișlaz	22	245	442
- Activitatea proprie	22	119	442
- Școala Gimnazială nr.1 Chișlaz	-	63	-
- Școala Gimnazială Miskolczy Karoly Mișca	-	63	-
17. U.A.T.C. Ciumeghiu	2	84	44
- Activitatea proprie	2	44	-
- Școala Gimnazială nr.1 Ciumeghiu	-	40	44
18 U.A.T.C. Gepiu	4	15	1.225
- Activitatea proprie	4	15	1.220
- Școala Gimnazială nr.1 Gepiu	-	-	5
19. U.A.T.C. Girișu de Criș	32	9	86
- Activitatea proprie	32	9	86
- Școala Gimnazială nr. 1 Tărian	-	-	-
20. U.A.T.C. Lazuri de Beiuș	140	26	1.094
- Activitatea proprie	140	26	913
- Școala Gimnazială nr.1 Lazuri de Beiuș	-	-	181
21. U.A.T.C. Oșorhei	8	500	1.725
- Activitatea proprie	8	347	1.626
- Școala Gimnazială Aurel Pop Oșorhei	-	153	99
22. U.A.T.C. Pietroasa	114	378	80
- Activitatea proprie	114	376	80
- - Școala Gimnazială nr.1 Pietroasa	-	2	-
23. U.A.T.C. Pocola	45	12	23
- Activitatea proprie	45	12	23
- Școala Gimnazială nr.1 Pocola	-	-	-
24. U.A.T.C. Popești	615	432	4.657
- Activitatea proprie	615	432	4.657
- Liceul Tehnologic nr. 1 Popești	-	-	-
- Liceul Teoretic „Josef Kozacek”	-	-	-
25. U.A.T.C. Răbăgani	23	46	604
- Activitatea proprie	23	43	-
- Școala Gimnazială nr. 1 Răbăgani	-	3	604
26. U.A.T.C. Roșia	78	66	9.776
- Activitatea proprie	78	66	9.750
- Școala Gimnazială nr.1 Roșia	-	-	26
27. U.A.T.C. Sînmartin	344	10	55.243
- Activitatea proprie	120	10	54.602
- Școala Gimnazială Floare de Lotus	-	-	641
- Clubul Sportiv Comunal Sînmartin	224	-	-
28. U.A.T.C. Sîrbi	188	318	2.699
- Activitatea proprie	188	187	2.449
- Școala Gimnazială nr.1 Sîrbi	-	131	250
29. U.A.T.C. Șimian	5	28	901
- Activitatea proprie	5	25	223
- Școala Gimnazială nr.1 Șimian	-	3	678
30. U.A.T.C. Șoimi	-	34	18.799

- Activitatea proprie	-	15	18.248
- Școala Gimnazială nr.1 Urviș de Beiuș	-	19	551
31. U.A.T.C. Tarcea	7	49	365
- Activitatea proprie	7	49	118
- Școala Gimnazială nr.1 Tarcea	-	-	247
32. U.A.T.C. Tămășeu	7	32	227
- Activitatea proprie	7	27	220
- Școala Gimnazială nr. 1 Tămășeu	-	5	7
33. U.A.T.C. Tăuteu	21	415	420
- Activitatea proprie	21	410	-
- Școala Gimnazială nr.1 Tăuteu	-	-	200
- Școala Gimnazială nr. 2 Bogeii	-	5	220
34. U.A.T.C. Tinca	611	610	28
- Activitatea proprie	611	538	28
- Liceul Teoretic „Nicolea Jiga” Tinca	-	72	-
- Grădinița cu program prelungit nr. 1 Tinca	-	-	-
35. U.A.T.C. Vîrciorog	12	243	148
- Activitatea proprie	12	6	124
- Școala Gimnazială nr.1 Vîrciorog	-	237	24
36. R.A. Aeroportul Oradea	2	294	3.274
37. Ocolul Silvic Șoimi R.A.*			
38. S.C. Administrare Baze Sportive Gospodărire Comunală Mădăras S.R.L.*			
39. S.C. Cetatea Kornis S.R.L.*			
40. S.C. Constructorul Răbăgani S.R.L	-	20	3
41. S.C. Const Prest Dio S.R.L.*			
42. S.C. Eurobusiness Parc Oradea S.A.*			
43. S.C. General Edilitar Construct S.R.L.	-	-	-
44. S.C. Gospodărie Comunală Tinca S.A.	10	90	48
45. S.C. Local Prest Serv Aștileu S.R.L.	3	44	9
46. S.C. Salubritate Chișlaz S.R.L.	12	0	450
47. S.C. Trans Prest Serv Borș S.A.*			
48. S.C. S.P.A.S. S.A. Sînmartin	-	-	5.966
49. S.C. S.P.I.C. S.A. Tăuteu	3	-	194
Total sume	3.558	8.819	202.634

Tabel nr.11 - Valoarea abaterilor constatate la nivelul entităților verificate

Notă: * Acțiunile se află în procedură de valorificare

** În cazul unității administrativ-teritoriale U.A.T.M. Beiuș în cursul anului 2015 s-au prevăzut câte două acțiuni de verificare (audit financiar și control)

III. Obiectivele urmărite și principalele constatări rezultate din acțiunile de control/audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Acțiunile de control/audit efectuate la nivelul unităților administrativ-teritoriale au reliefat cazuri de nerespectare a reglementărilor legale, constatându-se abateri și nereguli care au generat fie venituri suplimentare cuvenite bugetelor publice, fie prejudicii sau au influențat calitatea gestiunii economico-financiare a entităților verificate, așa cum sunt prezentate mai jos:

A. Informații cu privire la erorile/abaterile de la legalitate și regularitate rezultate din acțiunile de audit desfășurate la nivelul unităților administrativ-teritoriale

Sistemul bugetelor unităților administrativ-teritoriale constituie o componentă însemnată a administrației publice din România, atât ca pondere, dar și ca modalitate de administrare a resurselor publice.

Pornind de la această premisă, acțiunile de audit desfășurate de către Camera de Conturi Bihor au urmărit în principal depistarea abaterilor cu caracter financiar în gestionarea fondurilor publice la nivelul unităților administrativ-teritoriale și dispunerea de măsuri pentru eliminarea acestora, creșterea responsabilității manageriale în gestionarea fondurilor publice, respectarea disciplinei financiar-fiscale, dezvoltarea unor sisteme de control managerial și de audit intern privind utilizarea banilor publici.

În cadrul **acțiunilor de audit financiar** efectuate au fost auditate situațiile financiare, încheiate la data de 31 decembrie 2014, respectiv: bilanțul, contul de rezultat patrimonial, situația fluxurilor de trezorerie, situația modificărilor în structura activelor/capitalurilor, anexele la situațiile financiare, care includ politici contabile și note explicative și contul de execuție bugetară.

Obiectivul general al auditului financiar a fost acela de a obține asigurarea că:

- modul de administrare a patrimoniului entității, precum și execuția bugetului de venituri și cheltuieli sunt în concordanță cu scopul, obiectivele și atribuțiile prevăzute în actele normative prin care a fost înființată entitatea verificată și respectă principiile legalității, regularității, economicității, eficienței și eficacității;
- situațiile financiare auditate sunt întocmite în conformitate cu cadrul de raportare financiară aplicabil în România, respectă principiile legalității și regularității și oferă o imagine fidelă a poziției financiare, a performanței financiare și a celorlalte informații referitoare la activitatea desfășurată de entitatea auditată.

Pentru realizarea obiectivului general al auditului financiar, concretizat în **exprimarea opiniei de audit**, auditorii publici externi au avut în vedere verificarea următoarelor obiective specifice:

- a.) elaborarea și fundamentarea proiectului de buget propriu, precum și autorizarea, legalitatea și necesitatea modificărilor aduse prevederilor inițiale ale bugetelor publice;
- b.) exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare;
- c.) organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de management și control intern (inclusiv audit intern) la entitățile auditate și stabilirea legăturii de cauzalitate dintre rezultatele acestei verificări și deficiențele constatate în activitatea entităților verificate;
- d.) modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantumul și la termenele stabilite de lege, precum și identificarea cauzelor care au determinat nerealizarea acestora;
- e.) calitatea gestiunii economico-financiare;
- f.) constituirea, utilizarea și gestionarea resurselor financiare privind protecția mediului, îmbunătățirea calității condițiilor de viață și de muncă;
- g.) identificarea eventualelor curențe, inadvertențe sau imperfecțiuni legislative;
- h.) alte obiective în limita competențelor stabilite de lege.

Urmare verificării acestor obiective de audit au fost semnalate o serie de abateri de la prevederile legale, precum și de la principiile de eficiență, eficacitate și economicitate în administrarea fondurilor publice, concretizate în:

- + venituri suplimentare (inclusiv accesorii de întârziere aferente) – **3.528 mii lei**;
- + prejudicii (inclusiv daune interese aferente) – **7.838 mii lei**;
- + abateri financiar contabile care nu au generat prejudicii sau venituri suplimentare – **192.597 mii lei**.

Principalele constatări ce au fost consemnate în actele întocmite cu ocazia verificărilor efectuate la nivelul unităților administrativ-teritoriale de pe raza județului Bihor, categoriile de abateri constatate și cauzele generatoare de abateri cu impact asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare, **grupate pe structura obiectivelor care s-au avut în vedere la auditarea conturilor anuale de execuție bugetară, se prezintă astfel:**

1. Elaborarea și fundamentarea proiectului bugetului pe anul 2014 precum și autorizarea, legalitatea și necesitatea modificărilor aduse bugetului aprobat

Urmare verificărilor efectuate în legătură cu modul de respectare a cadrului legal de elaborare și fundamentare a bugetului de venituri și cheltuieli pe anul 2014, a modului în care

s-a urmărit legalitatea, necesitatea și oportunitatea modificărilor aduse prevederilor inițiale, **principalele abateri identificate**, au fost:

- nerespectarea procedurilor legale privind elaborarea, conținutul și structura proiectului de buget local în conformitate cu prevederile Legii nr. 273/2006 privind finanțele publice locale (U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Sînmartin, U.A.T.C. Budureasa, U.A.T.C. Gepiu, U.A.T.C. Popești, U.A.T.C. Sîrbj, U.A.T.C. Brusturi);
- întocmirea eronată a bugetelor anuale de venituri și cheltuieli ca urmare a fundamentării nereale a prevederilor inițiale și definitive ale impozitelor și taxelor datorate de către contribuabilii de pe raza entităților verificate (U.A.T.O. Aleșd, U.A.T.C. Brusturi);
- nerespectarea prevederilor legale privind modul de fundamentare a veniturilor proprii programate în bugetul pe anul 2014, în sensul stabilirii nivelului acestora fără a ține cont de gradul de realizare a veniturilor proprii pe anii 2013 și 2012 (U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Pocola);
- neefectuarea inventarierii materiei impozabile înaintea elaborării proiectului bugetului local, în scopul fundamentării părții de venituri a acestuia, fapt ce a condus la înscrierea în buget ca și prevederi definitive ale veniturilor, a unor cifre nefundamentate și necorelate cu situația reală a materiei impozabile (U.A.T.O. Aleșd, U.A.T.C. Brusturi).

În aceste condiții, situațiile financiare întocmite pentru anul 2014 nu asigură informații reale cu privire la execuția bugetelor de venituri și cheltuieli.

2. Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare

În auditarea conturilor anuale de execuție la ordonatorii de credite ai unităților administrativ-teritoriale în legătură cu acest obiectiv s-a avut în vedere modul de organizare și conducere a contabilității în conformitate cu prevederile legale, înregistrarea veniturilor și a cheltuielilor pe structura clasificăției bugetare, respectarea cadrului legal aplicabil entităților auditate în legătură cu modul de organizare și ținerea la zi a evidenței patrimoniului, a concordanței datelor înregistrate în evidența tehnico-operativă cu cele din evidența financiar-contabilă și cu cele preluate în bilanțele de verificare și înscrise în situațiile financiare, încheierea exercițiului bugetar și realitatea, exactitatea operațiunilor financiar-contabile reflectate în bilanțurile contabile și conturile anuale de execuție bugetară.

Constatările identificate se referă în general la **neorganizarea și neconducerea contabilității în conformitate cu prevederile legale**, fapt ce a condus la nereflexarea reală și exactă a operațiunilor financiar-contabile în bilanțurile contabile și în conturile anuale de execuție bugetară, în acest sens exemplificăm:

- neînregistrarea în evidența contabilă a operațiunilor economice în momentul efectuării lor, conform principiului contabilității de angajamente, respectiv înregistrarea unor venituri/cheltuieli doar pe măsura încasării/plății acestora și/sau neînregistrarea tuturor veniturilor bugetului local restante la 31.12.2013 și a majorărilor de întârziere aferente, neasigurându-se astfel independența exercițiului financiar supus auditării (U.A.T.C. Sînmartin, U.A.T.C. Popești, U.A.T.C. Gepiu, U.A.T.C. Tăuteu, U.A.T.C. Brusturi, U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Pocola, U.A.T.C. Tarcea);
- neînregistrarea în contabilitate și neevidențierea în situațiile financiare (balanța de verificare sintetică și contul de execuție) a creditelor de angajament ale entității rezultate din încheierea unui contract de lucrări (U.A.T.C. Roșia - 1.349 mii lei);
- neînregistrarea garanției de bună execuție în conturile în afara bilanțului pentru lucrările de investiții executate (U.A.T.C. Răbăgani – 712 mii lei, U.A.T.C. Borod - 479 mii lei, U.A.T.C. Gepiu - 66 mii lei, U.A.T.O. Aleșd – 50 mii lei, U.A.T.C. Brusturi - 12 mii lei);
- neînregistrarea corectă în evidența contabilă a sumelor utilizate din contractul de finanțare și implicit nereflexarea acestora în situațiile financiare anuale întocmite (U.A.T.C. Oșorhei – 1.625 mii lei);
- menținerea nejustificată în evidența contabilă și în evidența analitică pe plătitor a obligațiilor de plată datorate de contribuabilii care au fost radiați din evidențele Oficiului Registrului Comerțului (U.A.T.M. Oradea – 3.585 mii lei U.A.T.C. Sînmartin – 617 mii lei, U.A.T.C. Abram - 41 mii lei, U.A.T.C. Popești - 41 mii lei, U.A.T.O. Aleșd – 9 mii lei, U.A.T.C. Gepiu - 8 mii lei);

- necalcularea și neînregistrarea amortizării aferente activelor fixe (*U.A.T.O. Săcuieni, U.A.T.C. Tarcea*);
- reflectarea eronată în evidența contabilă a mijloacelor fixe urmare a cuprinderii în această categorie atât a mijloacelor fixe cât și a mijloacelor fixe de natura obiectelor de inventar (*U.A.T.O. Săcuieni - 194 mii lei, U.A.T.C. Bratca - 168 mii lei*);
- neînregistrarea/înregistrarea eronată în contul 8075 a rezultatului bugetului local stabilit potrivit art. 2 din Legea privind finanțele publice locale nr. 273/2006, cu modificările și completările ulterioare (*U.A.T.C. Pietroasa, U.A.T.C. Aușeu*);
- reflectarea eronată a cheltuielilor efective în contul de execuție bugetară (*U.A.T.C. Borod - 405 mii lei*);
- menținerea nejustificată în bilanțul contabil și în contul 473 „Decontări din operațiuni în curs de clarificare” a unor sume care reprezintă obligații de plată neachitate unor diverși furnizori (*U.A.T.C. Sînmartin - 86 mii lei*);
- menținerea nejustificată în contul 231 „Active fixe corporale în curs de execuție”, a unor lucrări care au fost terminate și recepționate (*U.A.T.M. Beiuș - 16.090 mii lei, U.A.T.C. Roșia - 1.818 mii lei, U.A.T.C. Gepiu - 511 mii lei*);
- înregistrarea eronată a unor lucrări de modernizare pe cheltuielile curente ale entității (*U.A.T.C. Sînmartin - 107 mii lei*);
- stabilirea și înregistrarea eronată în evidența contabilă a provizioanelor pentru plata unor sume prevăzute prin hotărâri judecătorești având ca obiect acordarea unor drepturi de natură salarială stabilite în favoarea personalului din sectorul bugetar în cazul ordonatorilor terțiari de credite din subordinea *U.A.T.M. Oradea, U.A.T.C. Tăuteu, U.A.T.C. Popești, U.A.T.C. Sînmartin, U.A.T.C. Sîrbi, U.A.T.C. Borod, U.A.T.C. Bulz, U.A.T.O. Aleșd, U.A.T.C. Răbăgani, U.A.T.C. Tarcea, etc.*;
- înregistrarea eronată/neînregistrarea în evidența contabilă și/sau tehnic-operativă a unor bunuri aparținând patrimoniului public sau privat al unităților administrativ-teritoriale (*U.A.T.J. Bihor - 17.720 mii lei, U.A.T.C. Bratca - 731 mii lei, U.A.T.C. Răbăgani - 338 mii lei*);
- nerespectarea termenului legal pentru reevaluarea activelor fixe corporale de natura construcțiilor și terenurilor, aflate în patrimoniul entității (*U.A.T.C. Borod - 1.969 mii lei*);
- reflectarea eronată în evidența contabilă a construcțiilor și terenurilor și efectuarea eronată a operațiunii de reevaluare a imobilizărilor corporale (*U.A.T.C. Roșia - 6.522 mii lei*);
- înregistrarea eronată a creanțelor fiscale aferente persoanelor juridice pentru care s-a declarat starea de insolvență (*U.A.T.O. Săcuieni - 915 mii lei, U.A.T.O. Aleșd - 396 mii lei, U.A.T.C. Gepiu - 155 mii lei, U.A.T.C. Bratca - 100 mii lei*);
- neevidențierea angajamentelor bugetare și legale în conturi în afara bilanțului (cont 8060 „Credite bugetare aprobate”, cont 8066 „Angajamente bugetare” și cont 8067 „Angajamente legale”), fiind încălcate prevederile pct. 5 din O.M.F.P. nr. 1792/2002, referitoare la organizarea, evidența și raportarea angajamentelor bugetare (*U.A.T.C. Pietroasa*);
- denaturarea situațiilor financiare anuale urmare a efectuării unor înregistrări contabile eronate în evidența contabilă a unității privind activele fixe corporale, veniturile de realizat precum și furnizorii de imobilizări corporale (*U.A.T.M. Beiuș 33.188 mii lei, U.A.T.C. Sîrbi - 2.200 mii lei*)

Cauzele care au avut ca efect denaturarea datelor și informațiilor înscrise în situațiile financiare întocmite de entitățile auditate au fost:

- insuficienta pregătire profesională a personalului din compartimentele financiar – contabile ale unităților administrativ-teritoriale ale comunelor, în special, dar și la unitățile administrativ-teritoriale ale municipiilor;
- necunoașterea prevederilor legale în domeniul financiar–contabil sau interpretarea eronată a unor prevederi legislative;
- lipsa procedurilor operaționale de lucru formalizate pentru activitatea financiar-contabilă și neorganizarea la nivelul unităților administrativ-teritoriale a circuitului documentelor, care să asigure înregistrarea în contabilitate, pe bază de documente justificative, a tuturor operațiunilor patrimoniale sau a modificărilor acestora;
- exercitarea formală a controlului financiar preventiv propriu asupra operațiunilor economico-financiare, a condus la abateri financiar-contabile care au influențat datele înscrise în situațiile financiare;

- neorganizarea sau organizarea defectuoasă a controlului intern/managerial, inclusiv a auditului public intern.

3. Organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de management și control intern (inclusiv audit intern) la entitățile auditate și stabilirea legăturii de cauzalitate dintre rezultatele acestei verificări și deficiențele constatate în activitatea entităților verificate

Printre atribuțiile conferite Curții de Conturi de propria lege de organizare și funcționare este și cea de evaluare a activității de control financiar propriu și, implicit, de audit intern a entităților aflate în competența sa de verificare.

În acest sens, în cadrul activităților specifice desfășurate în perioada analizată de către auditorii publici externi, unul dintre obiectivele prioritare a fost evaluarea modului de organizare, implementare și menținere a sistemelor de control intern/managerial în entitățile auditate atât sub aspectul proiectării acestuia conform prevederilor legale cât și sub aspectul funcționării, al eficienței și încrederii acestuia, dacă este capabil să preîntâmpine și să corecteze utilizarea nelegală și nerespectarea principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor publice, gestionarea necorespunzătoare a patrimoniului public și privat al statului/unităților administrativ-teritoriale și stabilirea legăturii de cauzalitate dintre rezultatele verificărilor efectuate și deficiențele constatate.

În evaluarea sistemului de control intern/managerial s-a analizat implementarea standardelor de control intern, inclusiv activitatea de audit intern desfășurată. Având în vedere că organizarea corespunzătoare a controlului intern vizează în mod direct calitatea gestiunii economice și financiare a entităților, cu consecințe negative sau pozitive asupra activității acestora, s-a urmărit identificarea slăbiciunilor sistemului de control intern/managerial din cauza cărora au apărut erorile constatate sau care au generat chiar o gestionare defectuoasă sau frauduloasă a fondurilor publice în entitățile verificate. Totalitatea informațiilor obținute ca urmare a evaluării controlului intern/managerial au fost utilizate de către auditorii publici externi ca probe de audit, pentru stabilirea riscurilor din respectivele entități.

- În acest context, evaluările au relevat o serie de abateri de la actele normative în vigoare privind organizarea și exercitarea controlului intern cum ar fi:

- Nu a fost elaborat un program anual de pregătire profesională (conform Standardului 3 „Competență, performanță”), chiar dacă angajații participă la cursuri de pregătire profesională (U.A.T.C. Răbăgani, U.A.T.C. Bulz, U.A.T.C. Căpîlna, U.A.T.C. Sîrbi);

- Nu au fost stabilite funcțiile sensibile (conform Standardului 4 „Funcții sensibile”) la nivelul ordonatorului principal de credite și al entităților publice aflate în subordonare/coordonare (U.A.T.C. Sîrbi, U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Răbăgani, U.A.T.C. Pietroasa, U.A.T.C. Bratca, U.A.T.C. Căpîlna, U.A.T.C. Ciumeghiu, U.A.T.C. Oșorhei, U.A.T.C. Popești, U.A.T.C. Șoimi, U.A.T.M. Oradea);

- Nu s-au stabilit obiective generale legate de scopul entității publice, dar și cele complementare (conform Standardului 7 „Obiective”), astfel încât acestea să prezinte ținte exprimate descriptiv sub formă de efect, fixate pe termen mediu sau lung (U.A.T.C. Sîrbi);

- Nu au fost stabiliți indicatori de performanță pentru activitățile desfășurate în entitate conform Standardului 10 „Monitorizarea performanțelor” în vederea monitorizării eficacității și atingerii obiectivelor (U.A.T.C. Sîrbi, U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Pocola, U.A.T.C. Bulz, U.A.T.C. Gepiu, U.A.T.C. Oșorhei, U.A.T.C. Popești);

- Nu s-au prezentat documente din care să rezulte identificarea și evaluarea riscurilor în desfășurarea activității, chiar dacă aceste riscuri au fost identificate nu este asigurată actualizarea registrului riscurilor și completarea corespunzătoare a acestuia, conform Standardul 11 „Managementul riscului” (U.A.T.C. Șimian, U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Răbăgani, U.A.T.C. Bratca, U.A.T.C. Bulz, U.A.T.C. Căpîlna, U.A.T.C. Ciumeghiu, U.A.T.C. Popești, U.A.T.C. Șoimi);

- Nu s-au stabilit prin proceduri operaționale, căile de comunicare prin care personalul să fie informat cu privire la deciziile adoptate și nici nu au fost elaborate documente care să descrie modul de realizare a schimbului de informații în interiorul entității prin procedura de sistem privind comunicarea internă și externă, conform Standardului 12 „Comunicarea”, (U.A.T.C. Popești);

- Nu au fost stabilite proceduri scrise (conform Standardului 17 „Proceduri”) prin care să se asigure că, pentru orice acțiune și/sau eveniment semnificativ, există o documentație adecvată, completă, precisă și să corespundă structurilor și politicilor entității publice și că operațiunile sunt consemnate în documente, documentația nu este actualizată, precisă, ușor de examinat, neputând asigura continuitatea activității, în pofida fluctuației de personal și nu este întocmită și urmărită execuția graficului de circulație a documentelor la fiecare nivel de responsabilitate din entitatea publică (*U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Sîrbi, U.A.T.C. Bulz, U.A.T.C. Popești*);

- Exercițarea defectuoasă/neexercițarea de către managerul entității verificate a acțiunii de monitorizare privind efectuarea controalelor de supraveghere, pentru a se asigura că procedurile sunt respectate de către salariați în mod efectiv și continuu conform cerințelor standardului 19 – „Supravegherea” (*U.A.T.C. Borod, U.A.T.C. Șimian, U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Răbăgani, U.A.T.C. Căpîlna, U.A.T.C. Ciumeghiu, U.A.T.C. Popești, U.A.T.C. Șoimi*);

- Inexistența unor strategii de control (conform standardului 22 „Strategii de control”) care să asigure reducerea riscului de manifestare a abaterilor în realizarea obiectivelor, fiind necesare o serie de îmbunătățiri în acest sens (*U.A.T.C. Șimian, U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Răbăgani, U.A.T.C. Bulz, U.A.T.C. Căpîlna, U.A.T.C. Ciumeghiu, U.A.T.C. Șoimi*);

- Nu s-au respectat instrucțiunile privind întocmirea raportului asupra sistemului de control intern/managerial la autoevaluarea stadiului implementării standardelor de control intern/managerial, conform Standardului 24 „Verificarea și evaluarea controlului” (*U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Brusturi, U.A.T.C. Borod, U.A.T.C. Șimian, U.A.T.C. Sîrbi, U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Vîrciorog, U.A.T.C. Chișlaz, U.A.T.C. Ciumeghiu, U.A.T.C. Popești, U.A.T.C. Șoimi, U.A.T.O. Valea lui Mihai*);

- Neelaborarea programului de dezvoltare a sistemului de control intern (planul de management), pe fiecare componentă structurală din entitate, ținând cont de particularitățile cadrului legal, organizațional, de personal, de finanțare și de alte elemente specifice, precum și de standardele de control intern și implicit neîntocmirea rapoartelor trimestriale privind urmărirea îndeplinirii acestui program (*U.A.T.C. Sîrbi, U.A.T.C. Pietroasa, U.A.T.C. Abram, U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Sîrbi*);

- Neasigurarea în toate cazurile a condițiilor de funcționare eficientă a procedurilor operaționale în vederea protejării entității împotriva fraudelor, pierderilor, neregularităților și erorilor (*U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Sîrbi, U.A.T.C. Tămășeu, U.A.T.C. Pietroasa, U.A.T.C. Abram, U.A.T.C. Șoimi, U.A.T.O. Săcueni*);

- Neidentificarea și neevaluarea riscurilor privind activitățile/operațiunile ce trebuie desfășurate de toate componentele structurale ale entității (*U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Pocola*);

- Neîntocmirea registrului riscurilor, nenominalizarea persoanelor responsabile pentru elaborarea și actualizarea acestuia, neefectuarea analizei riscurilor legate de desfășurarea activităților proprii entității, neelaborarea de planuri pentru limitarea consecințelor apariției acestor riscuri (*U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Tămășeu, U.A.T.C. Pietroasa, U.A.T.C. Abram, U.A.T.C. Căpîlna*);

- Neelaborarea procedurilor operaționale de lucru pe activități și neidentificarea instrumentelor de control intern (*U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Abram*);

- Neimplementarea standardelor de control intern în strânsă legătură cu cele 5 componente ale controlului intern și neimplementarea de controale adecvate pentru a preveni și detecta fraudele și erorile în entitate (*U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.C. Tămășeu, U.A.T.C. Lazuri de Beiuș, U.A.T.C. Oșorhei*);

- Nu au fost definite obiectivele determinante, legate de scopurile entității, precum și cele complementare, legate de fiabilitatea informațiilor, conformitatea cu legile, regulamentele și politicile interne (*U.A.T.C. Sîrbi*);

- Nu au fost stabilite fișele postului care definesc clar atribuțiile, funcțiile și responsabilitățile persoanelor care exercită sarcini de control intern (*U.A.T.C. Sîrbi*);

- Nu există o separare a atribuțiilor angajaților, respectiv atribuțiile de aprobare, control și înregistrare a operațiunilor economice (*U.A.T.C. Sîrbi*);

- Neconstituirea, prin dispoziție emisă de conducătorul entității, a unei comisii aflate în coordonarea acestuia, cu atribuții de monitorizare, coordonare și îndrumare metodologică pentru implementarea controlului intern (*U.A.T.C. Abram*).

Abaterile constatate în urma acțiunilor efectuate în cadrul entităților publice din administrația publică locală au scos în evidență faptul că, acestea, se datorează în special disfuncționalităților existente în organizarea și exercitarea controlului intern.

Concluzia generală care se desprinde din analiza modului de elaborare, implementare și funcționare a sistemului de control intern/managerial este aceea că aceste activități nu și-au atins scopul pentru care au fost instituite, pentru evaluarea și îmbunătățirea eficienței și eficacității sistemului de conducere bazat pe gestiunea riscului, a controlului și a proceselor de administrare și nu a fost în măsură să ofere asigurări și consiliere conducerii pentru o mai bună administrare a veniturilor, a cheltuielilor publice și administrării patrimoniului.

- Neexercitarea controlului financiar preventiv asupra tuturor operațiunilor care afectează fondurile publice și/sau patrimoniul public al unor entități, ceea ce duce la imposibilitatea realizării obiectivelor acestui tip de control, respectiv acela de a identifica proiectele de operațiuni care nu respectă condițiile de legalitate și regularitate.

Urmare verificărilor efectuate s-a constatat că asupra operațiunilor care au afectat fondurile publice, de regulă a fost organizat controlul financiar preventiv propriu, dar deși a fost respectată procedura, **controlul financiar preventiv propriu nu și-a atins scopul**, în sensul că nu s-a asigurat verificarea sistematică a operațiunilor supuse controlului financiar preventiv din punctul de vedere al respectării tuturor prevederilor legale care le-au fost aplicabile, în vigoare la data efectuării operațiunilor.

Au fost constatate situații în care controlul financiar preventiv nu a identificat proiectele de operațiuni care nu respectă condițiile de legalitate și regularitate și/sau, după caz, de încadrare în destinația creditelor bugetare și de angajament și prin a căror efectuare s-a prejudiciat patrimoniul public și/sau fondurile publice.

De asemenea documentele din care derivă operațiuni economice privind constituirea veniturilor publice în privința autorizării și stabilirii titlurilor de încasare, contractele de închiriere/concesiune încheiate de entitate nu au fost vizate pentru control financiar preventiv propriu.

Una din cauzele principale ale organizării și exercitării în mod deficitar a controlului financiar preventiv propriu este lipsa personalului de specialitate și slaba calificare a acestuia, în special în cazul unităților administrativ-teritoriale comunale, ceea ce a generat nerespectarea prevederilor O.G. nr.119/1999 privind controlul intern și controlul financiar preventiv, în ceea ce privește separarea atribuțiilor de control preventiv de acelea de conducere a evidenței contabile sau de participare la executarea operațiunilor economico-financiare în cauză.

- În urma evaluării sistemelor de control intern și audit intern precum și a probelor de audit obținute, în marea majoritate a instituțiilor auditate s-a concluzionat că activitățile de audit intern la nivelul instituțiilor publice sunt, în general, formale, ineficiente sau insuficient de riguroase, nu acoperă domenii semnificative, iar conducătorii acestora nu sunt interesați să valorifice aceste activități și, drept urmare, riscurile de control au fost evaluate ca fiind medii sau ridicate.

Principalele abateri constatate se referă la:

- Neasigurarea cadrului organizatoric pentru realizarea activității de audit public intern respectiv neorganizarea structurilor de audit intern care să asigure auditarea tuturor activităților desfășurate în cadrul entităților publice și îndeplinirea obiectivelor generale ale auditului intern (compartiment de audit intern). Nefiind organizat auditul public intern, conducerile instituțiilor nu sunt asigurate cu privire la buna administrare a veniturilor și cheltuielilor publice, nu au posibilitatea perfecționării activităților proprii și nu sunt sprijinite în îndeplinirea obiectivelor lor printr-o abordare sistematică și metodică, care să le permită evaluarea și îmbunătățirea eficienței și eficacității sistemului de conducere bazat pe gestiunea riscului, a controlului și a proceselor de administrare (*U.A.T.C. Bulz*);

- În cazul unităților administrativ-teritoriale comunale și orășenești, auditul intern a fost realizat în sistem externalizat pe baza de contracte de prestări servicii (*U.A.T.M. Salonta, U.A.T.O. Valea lui Mihai, U.A.T.C. Brusturi, U.A.T.C. Borod, U.A.T.C. Girișu de Criș, U.A.T.C. Roșia, U.A.T.C. Budureasa*);

- Neorganizarea compartimentului de audit intern în condițiile în care prin statele de funcții s-au creat posturi de auditori publici interni, acestea nefiind ocupate, nefiind întreprinse demersuri pentru încadrarea cu personal (*U.A.T.C. Vîrciorog*);

- Subdimensionarea structurii compartimentului de audit intern necorelată cu numărul mare de subunități și servicii, birouri și compartimente din cadrul entităților, a caracterului complex al activității entității (*U.A.T.M. Beiuș, U.A.T.O. Săcueni*);

- Întocmirea de rapoarte de audit, pe teme ușor generalizabile, astfel încât rapoartele întocmite de un auditor au aceleași constatări, format și recomandări pentru toate entitățile cu care acesta a avut acord de cooperare/contract prestări servicii. Unele rapoarte se limitează a înșirui datele cuprinse în situațiile financiare ale entității, concluzionând apoi că acestea reflectă corect și fidel patrimoniul entităților auditate, fără a face referire în vreun fel la legalitatea și regularitatea operațiunilor desfășurate în perioada auditată (*U.A.T.C. Roșia, U.A.T.C. Șimian, U.A.T.C. Aușeu, U.A.T.C. Tămășeu, U.A.T.C. Pocola, U.A.T.C. Batăr, U.A.T.C. Bratca, U.A.T.C. Căpîlna, U.A.T.C. Chișlaz, U.A.T.C. Ciumeghiu, U.A.T.C. Gepiu, U.A.T.C. Lazuri de Beiuș, U.A.T.C. Oșorhei, U.A.T.C. Șoimi, U.A.T.C. Tăuteu*).

- Neacordarea importanței cuvenite activității de audit intern, neînșușirea constatărilor și a recomandărilor formulate (*Casa de Cultură „Ioan Ciordaș” Beiuș*). Principala modalitate prin care auditul intern adaugă valoare procesului de management o reprezintă furnizarea de recomandări, menite nu doar să corecteze disfuncțiile constatate, ci să soluționeze cauza/cauzele acestor disfuncții, urmărind prevenirea lor în viitor.

Din evaluările efectuate s-a constatat că nu au fost luate măsuri de implementare a recomandărilor, în vederea îmbunătățirii eficienței și eficacității sistemului de conducere bazat pe gestiunea riscului, a controlului și a proceselor de administrare, chiar dacă au fost consemnate în rapoartele de audit. Există situații în care aceleași recomandări au fost formulate în fiecare an, dar abaterile s-au repetat, ceea ce înseamnă că evaluarea rezultatelor obținute nu a fost efectuată de către conducerea structurii auditate și nici de către auditor (*U.A.T.C. Batăr, Casa de Cultură „Ioan Ciordaș” Beiuș*);

Constatările, concluziile și recomandările formulate de auditorii interni pe timpul derulării misiunilor de audit intern sunt aduse numai la cunoștința reprezentanților entității publice la care se desfășoară misiunea de audit intern. De asemenea, Raportul de audit public intern finalizat, însoțit de rezultatele concilierii, este transmis numai conducătorului entității semnatare a acordului de cooperare la nivelul căreia s-a derulat misiunea de audit public intern.

Astfel, activitatea de urmărire și îndrumare pe parcursul implementării recomandărilor de către entitatea auditată nu a fost realizată conform prevederilor legale.

- Misiunile de audit public intern desfășurate la nivelul entităților au fost în număr redus sau chiar nu au fost efectuate, selectarea temelor nu a fost fundamentată pe elemente și categorii specifice activităților entității, valorificarea măsurilor propuse în rapoartele de audit încheiate nu au fost implementate integral, majoritatea măsurilor au avut ca obiect activitatea financiar-contabilă a entității (*U.A.T.O. Săcueni*). În procesul de planificare a activității de audit intern nu se realizează, în toate cazurile, o abordare strategică a diferitelor activități, procese, programe, proiecte, care să asigure realizarea obiectivelor auditului în ceea ce privește evaluarea managementului riscurilor și evaluarea procesului de guvernare.

- Planul de audit intern nu cuprinde misiuni de audit public intern selectate în conformitate cu dispozițiile pct. 2.4.1.3 din Normele generale privind exercitarea activității de audit public intern. În ce privește fundamentarea planurilor anuale de audit public intern s-a constatat că acestea nu s-au bazat întotdeauna pe o evaluare obiectivă a riscurilor asociate activităților, programelor, proiectelor și operațiunilor, ci mai mult pe o apreciere a acestora pe baza experienței auditorilor și a unor semnale exterioare. În misiunile realizate nu au fost abordate atât funcțiile specifice cât și funcțiile suport ale unei instituții publice: procesul bugetar (planificarea, alocarea și execuția bugetului de venituri și cheltuieli), administrarea veniturilor statului, fiabilitatea sistemului financiar – contabil și controlul financiar preventiv, administrarea patrimoniului și achizițiile publice, resursele umane, activitatea juridică, sistemul informatic, administrarea fondurilor europene.

- Majoritatea auditorilor interni au efectuat practic un audit de regularitate, fără să se evalueze riscurile activităților și fără să se efectueze misiuni de audit de performanță și de sistem.

În cadrul misiunilor de asigurare planificate au predominat auditurile de regularitate, în timp ce auditurile de performanță și de sistem au fost planificate la un număr restrâns de entități, în special, în cadrul compartimentelor de audit intern bine dimensionate și cu auditori interni care au experiență și stabilitate ridicată în cadrul compartimentului de audit intern.

- La nivelul entităților publice din administrația locală nu există o cultură organizațională în domeniul managementului riscurilor suficient de dezvoltată pentru a permite auditorilor să abordeze acest proces cu ocazia fiecărei misiuni de audit intern. În general, auditorii interni nu au abordat procesul de managementul riscurilor ca un obiectiv în cadrul fiecărei misiuni de audit intern realizate, practica fiind de a evalua acest proces prin planificarea și derularea unei misiuni distincte de audit intern.

Rapoartele întocmite în aceste cazuri au un caracter pur formal, misiunile de audit fiind mai mult orientate spre un control gestionar de fond decât spre un audit intern autentic care să servească atât entității în vederea realizării unui management eficient, cât și Camerei de Conturi ca sursă de informații în misiunile de audit desfășurate.

În prezent, gradul de asigurare a funcției de audit intern la nivelul entităților publice locale este unul foarte scăzut, ceea ce a impus crearea sistemului de cooperare pentru implementarea auditului intern.

Realizarea activității de audit public intern prin crearea sistemului de cooperare care să asigure funcția de audit intern la mai multe unități administrativ-teritoriale comunale se află în faza de implementare, această formă de organizare a activității nefiind la momentul actual o activitate pe deplin funcțională capabilă să-și aducă o contribuție importantă în buna gestionare a fondurilor publice, prin implementarea unui sistem de management modern.

La unitățile administrative-teritoriale, cauzele neorganizării auditului intern se prezintă după cum urmează:

- o externalizarea activității de audit intern: conducătorii orașelor și comunelor, în principal, au decis realizarea activității de audit intern pe bază de contracte de prestări servicii, luând în considerare doar economiile de cost obținute și posibilitatea facilă de contractare a serviciilor externe, în raport cu procedura de angajare a funcționarilor publici, dar fără a lua în calcul conformitatea și calitatea serviciilor primite;

- o dimensiunea entităților și complexitatea activităților desfășurate: comunele care nu au organizat audit intern au un număr redus de personal și derulează bugete mici, activitățile proprii care se desfășoară în cadrul acestor comune sunt reduse ca volum și complexitate, iar cele care privesc relația cu entitățile subordonate, aflate în coordonare sau sub autoritate vizează, în principal, finanțarea școlilor gimnaziale și a grădinițelor;

- o limitările privind crearea posturilor: restricțiile legislative privind numărul de posturi maxim ce pot fi create în cadrul comunelor, în raport cu numărul de locuitori a determinat imposibilitatea creării de compartimente de audit intern;

- o desființarea compartimentelor de audit intern prin restructurarea posturilor, urmare a neocupării acestora din cauza lipsei de personal calificat și a sistemului de salarizare neatractiv;

- o nerespectarea prevederilor art. 11, lit. a) din Legea nr. 672/2002: conducătorii unităților administrativ-teritoriale nu au acordat atenția cuvenită obligației de a constitui compartimente de audit intern, datorită neînțelegerii rolului și necesității auditului intern în cadrul entității publice.

4. Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantum și la termenele stabilite de lege, precum și identificarea cauzelor care au determinat nerealizarea acestora

Un obiectiv principal urmărit de structurile Curții de Conturi în acțiunile de audit financiar la nivelul unităților administrativ-teritoriale este modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantum și la termenele prevăzute de lege, precum și identificarea cauzelor care au determinat nerealizarea acestora.

Verificările efectuate, au scos în evidență, în marea majoritate a entităților verificate, deficiențe în modul de instituire a măsurilor legale în ceea ce privește stabilirea, evidențierea și urmărirea încasării veniturilor bugetare, superficialitatea conducerii unor entități pe linia acțiunilor de identificare a resurselor potențiale de finanțare a activităților instituției și nu în ultimul rând, de recuperare a creanțelor cuvenite bugetelor locale. Urmare acțiunilor de audit efectuate s-a constatat că volumul veniturilor bugetare proprii încasate nu exprimă potențialul real al unităților administrativ-teritoriale, nivelul scăzut de încasare a veniturilor proprii fiind determinat atât de diminuarea posibilităților de plată ale contribuabililor persoane fizice, de creșterea numărului persoanelor juridice care s-au confruntat cu situații dificile în asigurarea capacității de plată, cât și de deficiențele existente în procesul de administrare și de executare

silită a creanțelor fiscale de către compartimentele de specialitate din cadrul primăriilor comunale.

Abaterile reținute și consemnate în actele de control cu privire la stabilirea și încasarea veniturilor bugetelor locale, susțin faptul că managementul în acest domeniu nu este încă suficient de performant.

Principalele abateri constatate și consemnate în actele de control care au generat **nerealizarea integrală și la termen a veniturilor** bugetelor locale ale unităților administrativ-teritoriale și a veniturilor proprii ale entităților subordonate unităților administrativ-teritoriale, se referă la:

- nerespectarea reglementărilor legale privind organizarea și conducerea activității de stabilire și urmărire a încasării veniturilor proprii ale bugetului local, nesolicitarea de informații și documente cu relevanță fiscală sau pentru identificarea contribuabililor sau a materiei impozabile ori taxabile, constituirea și gestionarea dosarelor fiscale ale contribuabililor persoane juridice (*U.A.T.O. Valea lui Mihai*);
- nu există concordanța între datele din evidențele fiscale ale autorităților administrației publice locale cu datele din registrele agricole și cele din evidențele cadastrale (*U.A.T.M Beiuș, U.A.T.C. Lazuri de Beiuș*);
- stabilirea eronată a impozitelor/taxelor locale prin aplicarea unor cote eronate de impunere sau prin subdimensionarea bazei impozabile ca urmare a neîncadrării corecte a terenurilor pe zone și categorii de folosință, ceea ce a condus la aplicarea unui nivel al impozitului pe teren mai mic decât cel legal (*U.A.T.C. Sîrbi – 32 mii lei, U.A.T.C. Roșia – 29 mii lei*);
- neurmărirea modului de respectare a obligației contribuabililor de a declara organelor fiscale construcțiile achiziționate sau a celor construite, după expirarea termenului prevăzut în autorizațiile de construire și implicit necalcularea din oficiu a obligațiilor de plată (*U.A.T.M Beiuș - 65 mii lei, U.A.T.C. Sînmartin – 34 mii lei*);
- neînregistrarea, necalcularea și neîncasarea impozitului pe clădiri și teren datorat de persoanele juridice și fizice (*U.A.T.C. Tinca – 381 mii lei, U.A.T.C. Sîrbi - 56 mii lei*);
- nedeclararea, nestabilirea, neevidențierea și neîncasarea impozitului pe teren datorat în quantum real de către asociațiile urbariale existente pe raza comunei (*U.A.T.C. Roșia -29 mii lei*);
- nedeclararea, nestabilirea, neevidențierea și neîncasarea impozitului pe teren datorat în quantum real de persoanele fizice (*U.A.T.C. Pietroasa - 39 mii lei*);
- stabilirea eronată a taxei pentru regularizarea autorizațiilor de construire și/sau neefectuarea operațiunilor de regularizare a taxelor pentru eliberarea autorizațiilor de construire (*U.A.T.C. Sînmartin – 74 mii lei, U.A.T.C. Borod – 5 mii lei*);
- nestabilirea, neurmărirea, neînregistrarea în evidența contabilă și neîncasarea în quantum real și la termen a redevențelor (*U.A.T.C. Girișu de Criș - 12 mii lei*);
- nestabilirea, neurmărirea, neînregistrarea în evidența contabilă și neîncasarea impozitului pe teren pentru terenurile forestiere date în administrare de către unitățile administrativ-teritoriale ocoalelor silvice (*U.A.T.C. Tinca – 146 mii lei, U.A.T.C. Budureasa – 98 mii lei, U.A.T.C. Tăuteu – 17 mii lei, U.A.T.O. Aleșd – 12 mii lei*);
- neevidențierea, neurmărirea și neîncasarea amenzilor de circulație și a altor amenzi (*U.A.T.C. Sîrbi - 98 mii lei*);
- nedeclararea și nevirarea taxei hoteliere, datorată de unitățile din turism (*U.A.T.C. Sînmartin – 12 mii lei*);
- nestabilirea și neîncasarea taxei pe clădiri și teren datorată de persoane juridice pentru clădiri și teren proprietatea instituției concesionate/închiriate (*U.A.T.O. Săcueni -21 mii lei, U.A.T.C. Sîrbi - 18 mii lei*);
- nerealizarea veniturilor din chirii conform prevederilor legale și a clauzelor contractuale (*U.A.T.C. Popești - 45 mii lei*);
- nerealizarea veniturilor din gestionarea faunei de interes cinegetic conform prevederilor legale și contractelor încheiate (*U.A.T.C. Lazuri de Beiuș - 132 mii lei, U.A.T.C. Pietroasa - 64 mii lei, U.A.T.C. Bratca - 49 mii lei, U.A.T.C. Pocola – 45 mii lei, U.A.T.C. Budureasa – 42 mii lei, U.A.T.C. Tinca – 21 mii lei, U.A.T.O. Aleșd - 23 mii lei, U.A.T.C. Brusturi - 10 mii lei, U.A.T.C. Borod – 8 mii lei*);

- neurmărirea încasării la termenele legale a taxei pentru eliberarea/vizarea anuală a autorizației privind desfășurarea activității de alimentație publică (*U.A.T.O. Săcuieni - 25 mii lei, U.A.T.C. Răbăgani – 17 mii lei, U.A.T.C. Pietroasa - 5 mii lei*);
- necalcularea, nefacturarea și neînregistrarea în contabilitate a obligațiilor de plată și a penalităților contractuale aferente veniturilor din concesiuni/închirieri/prestări de servicii/contracte de asociere (*U.A.T.C. Popești – 463 mii lei, U.A.T.C. Bulz – 127 mii lei, U.A.T.C. Răbăgani – 43 mii lei, U.A.T.C. Sîrbi – 18 mii lei*);
- necalcularea și neurmărirea spre încasare a taxei pentru eliberarea autorizației de excavare pentru exploatarea carierei/balastierei de pe raza unității administrativ-teritoriale (*U.A.T.O. Aleșd – 264 mii lei*).

Cauzele generatoare ale abaterilor cu impact asupra veniturilor bugetare, în sensul nestabilirii corecte a valorii impozitelor/taxelor locale și neurmării termenelor de încasare sunt:

- neimplicarea autorității deliberative, în limitele și competențele conferite de lege și de regulamentele proprii, în analiza și fundamentarea realistă a bugetelor, a rezultatelor financiare, lipsa măsurilor menite prin care să urmărească modul de încasare a creanțelor, modul în care este asigurat și administrat patrimoniul public și privat al entității.
- numărul posturilor și pregătirea profesională a personalului nu permite asigurarea verificării sistematice a operațiunilor din punct de vedere al respectării tuturor prevederilor legale care le sunt aplicabile, în vigoare la data efectuării operațiunilor;
- neefectuarea punctajelor între datele din registrul agricol și datele din evidența fiscală luate în calcul la stabilirea masei impozabile cuprinse în bugetul de venituri și cheltuieli ca și prevederi bugetare inițiale;
- neefectuarea unei verificări sistematice a gradului de realizare a lucrărilor pe perioada de valabilitate a autorizațiilor de construire, în scopul identificării datei de la care clădirile sunt supuse impozitării;
- slaba eficacitate a controlului fiscal din cadrul unităților administrativ-teritoriale, precum și al întregului sistem de control intern incluzând controlul financiar preventiv și auditul public intern;
- funcționarea defectuoasă a controlului financiar preventiv cu privire la constituirea și virarea impozitelor/taxelor/contribuțiilor datorate la bugetul local;
- neorganizarea activității de colectare a creanțelor în baza unor proceduri clare și precise, individualizate pe persoane și neaplicarea în totalitate a procedurilor de urmărire și executare silită prevăzute de lege în vederea încasării veniturilor proprii, personalul de specialitate din cadrul unităților administrativ-teritoriale (în măsura în care acesta există) nu a inițiat și aplicat în toate cazurile, procedurile de urmărire și executare silită reglementate de Codul de procedură fiscală, aprobat prin O.G. nr. 92/2003 pentru toate veniturile de încasat, fapt ce a condus la nerealizarea veniturilor bugetului local la nivelul potențialului real;
- inventarierea formală a conturilor de creanțe, ceea ce a generat riscul neidentificării unor venituri proprii convenite entităților verificate în exercițiul bugetar supus controlului;
- neefectuarea inventarierii anuale a materiei impozabile, în scopul fundamentării reale a părții de venituri a proiectelor bugetelor de venituri și cheltuieli.

5. Calitatea gestiunii economico-financiare

În cadrul acestui obiectiv s-a avut în vedere:

- efectuarea inventarierii și a reevaluării tuturor elementelor patrimoniale la termenul prevăzut de lege, înregistrarea în evidența contabilă a rezultatelor acestora, precum și înregistrarea în evidențele cadastrale și de publicitate imobiliară, asigurarea integrității bunurilor patrimoniale;
- modul de aplicare a prevederilor legii privind proprietatea publică și regimul juridic al acesteia, precum și a reglementărilor privind inventarierea bunurilor din domeniul public al statului;
- constituirea și utilizarea fondurilor pentru desfășurarea de activități conform scopului, obiectivelor și atribuțiilor prevăzute de actele normative prin care a fost înființată entitatea;
- angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare conform reglementărilor legale și în concordanță cu prevederile legii bugetare și cu destinația stabilită;
- acordarea și utilizarea conform destinațiilor stabilite a alocațiilor bugetare;

- respectarea prevederilor legale referitoare la contractarea împrumuturilor și rambursarea ratelor scadente și plata dobânzilor și comisioanelor aferente;
- obligațiile statului și ale unităților administrativ-teritoriale;
- vânzarea și/sau scoaterea din funcțiune a activelor corporale, concesiunea sau închirierea de bunuri proprietate publică și privată a statului și a U.A.T., concesiunea de servicii cu caracter public și asocierea în participațiune;
- respectarea de către entitate a principiilor economicității, eficienței și eficacității în utilizarea fondurilor publice și administrarea patrimoniului public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale.

Raportat la nivelul documentelor justificative prezentate spre analiză și verificare din cadrul categoriilor de operațiuni economice supuse auditării, urmare tehnicilor de audit utilizate de către auditorii publici externi, constatările în legătură cu calitatea gestiunii economico-financiare la nivelul unităților administrativ-teritoriale verificate, structurate funcție de obiectivele principale avute în vedere, respectiv abaterile de la legalitate și regularitate care au determinat producerea sau nu de prejudicii bugetelor locale, sunt:

• **Nerespectarea prevederilor legale referitoare la administrarea și gestionarea patrimoniului public și privat al statului și al unităților administrativ-teritoriale**, respectiv:

- necuprinderea în acțiunea de inventarierea tuturor elementelor de activ și de pasiv și/sau neîntocmirea documentelor de finalizare și valorificare a rezultatelor operațiunii de inventariere anterior datei întocmirii situațiilor financiare anuale (*U.A.T.O. Aleșd* , *U.A.T.O. Săcuieni*, *U.A.T.C. Sînmartin*, *U.A.T.C. Tăuteu*, *U.A.T.C. Pietroasa*, *U.A.T.C. Sîrbi*, *U.A.T.C. Roșia*, *U.A.T.C. Girișu de Criș*, *U.A.T.C. Bulz* , *U.A.T.C. Brusturi*);

- neefectuarea reevaluării patrimoniului dispusă prin acte normative sau reevaluarea patrimoniului fără respectarea prevederilor legale (*U.A.T.C. Borod*, *U.A.T.O. Valea lui Mihai* , *U.A.T.C. Girișu de Criș*);

- neînregistrarea sau reflectarea eronată în evidențele contabile a bunurilor aparținând domeniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale (*U.A.T.C. Sînmartin*, *U.A.T.O. Valea lui Mihai*, *U.A.T.C. Brusturi*, *U.A.T.O. Aleșd*, *U.A.T.C. Aușeu*).

• **Nerespectarea prevederilor legale privind angajarea, lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor bugetare în concordanță cu prevederile legii bugetare și cu destinația stabilită**

Cele mai semnificative abateri se concretizează în:

- efectuarea de cheltuieli de personal neprevăzute de legislația în vigoare prin acordarea sporului pentru condiții periculoase sau vătămătoare demnitarilor (*U.A.T.C. Tăuteu - 13 mii lei*);

- acordarea unor drepturi salariale nelegale unor cadre didactice în baza sentințelor judecătorești definitive și irevocabile în care acestea nu sunt cuprinse s-au nu li se cuvin în cazul ordonatorilor terțiari de credite din subordinea *U.A.T.C. Brusturi – 273 mii lei*, *U.A.T.C. Sîrbi - 131 mii lei*, *U.A.T.O. Aleșd - 29 mii lei*, *U.A.T.C. Vîrciorog – 233 mii lei*, *U.A.T.C. Abram - 9 mii lei*);

- efectuarea unor cheltuieli din fonduri publice care exced prevederilor normelor financiare pentru activitatea sportivă, reprezentând indemnizații sportive acordate peste limitele legale (*U.A.T.C. Oșorhei – 269 mii lei*);

- efectuarea de plăți care exced prevederile legale prin acordarea nelegală a unui spor de 30 % la salariul de bază, secretarului entității, pentru efectuarea unor servicii specifice ofițerului de stare civilă (*U.A.T.C. Lazuri de Beiuș – 3 mii lei*);

- efectuarea unor cheltuieli din fonduri publice care exced prevederilor normelor financiare pentru activitatea sportivă, reprezentând indemnizații de arbitraj peste nivelurile stabilite de lege (*U.A.T.C. Oșorhei – 22 mii lei*);

- acceptarea și decontare nelegală a unui număr de zile mai mare decât cel efectiv lucrat și pontat pentru activitatea de întreținere și salubritate spații verzi – parcuri (*U.A.T.M. Oradea – 35 mii lei*);

- efectuarea unor cheltuieli neeligibile din fonduri publice care nu au legătură cu proiectul de finanțare (*U.A.T.C. Oșorhei – 22 mii lei*).

- decontarea de prestări servicii (salubritate) care nu sunt în sarcina unității administrativ-teritoriale (U.A.T.C. Roșia - 46 mii lei, U.A.T.C. Răbăgani - 14 mii lei, U.A.T.C. Pietroasa - 134 mii lei);
- decontarea unor cheltuieli fără contraprestație, respectiv a valorii unor materiale lăsate în custodia executanților care nu s-au regăsit în gestiunea acestora (U.A.T.C. Roșia - 13 mii lei);
- efectuarea de cheltuieli fără contraprestație ca urmare a acceptării la plată a unor lucrări neexecutate sau a unor lucrări supradimensionate prin înscrierea unei cantități mai mari decât cele real executate (U.A.T.C. Tăuteu - 410 mii lei, U.A.T.C. Bulz - 148 mii lei, etc);
- efectuarea de plăți nelegale ca urmare a încheierii contractului de prestări servicii silvice pentru o suprafață de teren mai mare decât cea aflată în proprietate (U.A.T.C. Bulz - 27 mii lei);
- efectuarea de plăți nejustificate reprezentând contravaloarea accizelor cuprinse în facturile emise pentru consumul de gaze naturale utilizate drept combustibil pentru încălzire (U.A.T.O. Valea lui Mihai - 10 mii lei,);
- efectuarea de plăți nelegale constând în acceptarea la plată și decontarea unor sume mai mari decât cele datorate la plățile efectuate pentru cheltuieli de capital (U.A.T.C. Căpîlna - 151 mii lei, A.I.O. - 116 mii lei, Spitalul Clinic Județean Oradea - 102 mii lei, U.A.T.C. Tinca - 72 mii lei);
- efectuarea de plăți nelegale ca urmare a nepunerii în executare a obligațiilor de plată stabilite prin sentințe judecătorești definitive și irevocabile (U.A.T.O. Valea lui Mihai - 1.560 mii lei U.A.T.O. Săcueni - 305 mii lei);
- efectuarea unor plăți nelegale reprezentând consumul de combustibil fără existența documentelor justificative, care să ateste exactitatea și realitatea acestora (U.A.T.C. Pietroasa - 98 mii lei);
- majorarea nelegală a cheltuielilor cu bunuri și servicii prin acordarea unor drepturi în bani și în natură care excedează cadrul legal (U.A.T.C. Tinca - 520 mii lei, U.A.T.C. Tăuteu - 234 mii lei, U.A.T.C. Căpîlna - 212 mii lei);
- plata nelegală a comisioanelor aferente creditului contractat de la CEC Bank ca urmare a nerespectării prevederilor din acordul de împrumut (U.A.T.O. Valea lui Mihai - 33 mii lei);
- efectuarea de cheltuieli și plăți, nelegale și ineficiente, în cazul unui contract de prestări servicii de audit intern (U.A.T.C. Aușeu - 3 mii lei).

• **Nerespectarea prevederilor legale referitoare la achizițiile publice, în special în ceea ce privește administrarea contractelor de achiziție publică, respectiv:** neurmărirea respectării clauzelor înscrise în contractele de lucrări cu referire la constituirea și înregistrarea garanțiilor de bună execuție (U.A.T.C. Borod - 479 mii lei, U.A.T.O. Aleșd - 51 mii lei).

Urmare procedurilor și testelor efectuate au fost identificate următoarele **cauze generatoare ale abaterilor cu impact asupra cheltuielilor bugetare:**

- modul deficitar în care s-a tratat, atât la nivelul autorităților executive cât și la cel al autorităților deliberative, însușirea și aplicarea corespunzătoare a cadrului legislativ privind atribuirea contractelor de achiziție;
- desfășurarea necorespunzătoare a activității de achiziții publice fără respectarea strictă a prevederilor legale, în majoritatea cazurilor, entitățile verificate nu au instituit proceduri proprii privind inițierea, derularea și monitorizarea proceselor de achiziții publice, care să conțină atribuții și responsabilități concrete pentru personalul implicat în aceste activități, cu accent pe respectarea legalității și a principiilor de transparență, liberă concurență, tratament egal și eficiență a fondurilor publice;
- evaluarea cu superficialitate a ofertelor la momentul atribuirii contractelor de lucrări și insuficienta implicare a membrilor comisiei de evaluare în verificarea caietului de sarcini și a ofertelor participanților la procedura de achiziție publică;
- lipsa de pregătire a personalului care asigură monitorizarea achizițiilor publice și urmărirea contractelor, inclusiv urmărirea contractelor de prestări servicii încheiate cu diriginții de șantier;
- modul defectuos de urmărire a realității și legalității datelor înscrise în situațiile de lucrări prezentate de către executanți;

- verificarea superficială a situațiilor de lucrări precum și neurmărirea înscrierii și acceptării la plată prin situații de lucrări doar a elementelor de deviz ce se regăsesc în execuție;
- exercitarea unei activități necorespunzătoare de către managementul entității, în sensul că nu au fost luate măsurile necesare pentru elaborarea și/sau dezvoltarea sistemului de control intern/managerial, inclusiv a procedurilor formalizate pe activități;
- aprobarea de către consiliile locale ale unităților administrativ-teritoriale a unor drepturi/sporuri salariale care exced prevederilor legale aplicabile în domeniul salarizării personalului din administrația publică locală.

B. Informații privind erorile/abaterile de la legalitate și regularitate rezultate din acțiunile de control desfășurate la U.A.T.-uri

În conformitate cu Programul de control/audit pe anul 2015, Camera de Conturi Bihor a efectuat în perioada supusă evaluării acțiunea privind controlul fondurilor alocate de la bugetele locale pentru activități nonprofit de interes general (fundații și asociații) la U.A.T.M. Beiuș

Urmare verificării obiectivelor de control au fost constatate abateri de la prevederile legale, precum și de la principiile de eficiență, eficacitate și economicitate în administrarea fondurilor publice, concretizate în:

- + prejudicii (inclusiv daune interese aferente) – **534 mii lei**;
- + abateri financiar contabile care nu au generat prejudicii sau venituri suplimentare – **93 mii lei**.

În urma controlului efectuat s-au constatat abateri financiar- contabile și plăți nelegale după cum urmează:

- nerespectarea principiilor de atribuire a contractelor de finanțare nerambursabilă privind regimul finanțărilor nerambursabile din fonduri publice alocate pentru activități nonprofit (*31 mii lei*);
- nerespectarea cadrului legal de atribuire și contractare a finanțărilor nerambursabile (*62 mii lei*);
- nerespectarea prevederilor legale privind recunoașterea eligibilității cheltuielilor efectuate din sumele acordate din bugetul unității administrativ-teritoriale sub forma sprijinului financiar nerambursabil;
- nerespectarea prevederilor legale privind recunoașterea eligibilității cheltuielilor efectuate din sumele acordate din bugetul local sub forma sprijinului financiar nerambursabil (*26 mii lei*);
- nerespectarea prevederilor legale privind întocmirea și depunerea rapoartelor de activitate de către entitățile ce au beneficiat de fonduri nerambursabile precum și a prevederilor referitoare la exercitarea controlului asupra derulării contractelor de finanțare nerambursabilă cât și ulterior acestora;
- în perioada 2012 - 2015 au fost alocate fonduri din bugetul local al municipiului Beiuș pentru finanțarea Asociației Club Fotbal Beiuș, fără respectarea cadrului legal ce reglementează finanțarea cluburilor sportive de drept privat;
- efectuarea unor cheltuieli din fonduri publice care exced prevederilor normelor financiare pentru activitatea sportivă, reprezentând salarii acordate personalului permanent angajat (*196 mii lei*);
- efectuarea unor cheltuieli din fonduri publice care exced prevederilor normelor financiare pentru activitatea sportivă, reprezentând indemnizații sportive acordate peste limitele legale (*170 mii lei*);
- efectuarea unor cheltuieli din fonduri publice care exced prevederilor normelor financiare pentru activitatea sportivă, reprezentând premii acordate jucătorilor, neprevăzute de legislația în vigoare (*4 mii lei*);
- efectuarea unor cheltuieli din fonduri publice care exced prevederilor normelor financiare pentru activitatea sportivă, reprezentând alimentația de efort (*83 mii lei*);
- efectuarea unor cheltuieli din fonduri publice care exced prevederilor normelor financiare pentru activitatea sportivă, reprezentând indemnizații de arbitraj peste nivelurile stabilite de lege (*39 mii lei*);

- efectuarea unor cheltuieli nelegale din fonduri publice, reprezentând plăți efectuate fără documente justificative (16 mii lei);

C. Informații privind erorile/abaterile de la legalitate și regularitate rezultate din acțiunile de control desfășurate la R.A. de interes local și S.C. cu capital integral sau majoritar al U.A.T.-urilor

În baza atribuțiilor și competențelor prevăzute de lege, Camera de Conturi Bihor a efectuat verificări la agenții economici de interes local, urmărindu-se exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare, îndeplinirea obligațiilor bugetare, administrarea contractelor de achiziție publică, gestionarea patrimoniului public și privat.

În conformitate cu Programul de control/audit pe anul 2015, au fost prevăzute acțiuni de control a situației, evoluției și modului de administrare a patrimoniului public și privat al statului/unității administrativ-teritoriale pe anul 2014 la un număr de 13 societăți comerciale și regii autonome după cum urmează: Ocolul Silvic Șoimi R.A., R.A. Aeroportul Oradea, S.C. S.P.I.C. S.A. Tăuteu, S.C. Constructorul Răbăgani S.R.L., S.P.A.S. Sînmartin S.A., S.C. Gospodărie Comunală Tinca S.A., S.C. General Edilitar Construct S.R.L. Săcueni, S.C. Salubritate Chișlaz S.R.L., S.C. Local Prest Serv Aștileu S.R.L., S.C. Trans Prest Serv Borș S.A., S.C. Const Prest Dio S.R.L., S.C. Administrare Baze Sportive Gospodărie Comunală Mădăras S.A. și S.C. Cetatea Kornis S.R.L.. La data întocmirii prezentului raport 5 acțiuni se află în curs de valorificare (S.C. Trans Prest Serv Borș S.A., S.C. Const Prest Dio S.R.L., S.C. Administrare Baze Sportive Gospodărie Comunală Mădăras S.R.L., S.C. Cetatea Kornis S.R.L. și Ocolul Silvic Șoimii R.A.).

Urmare verificării obiectivelor de control au fost constatate abateri de la prevederile legale, precum și de la principiile de eficiență, eficacitate și economicitate în administrarea fondurilor publice, concretizate în:

- ✚ venituri suplimentare (inclusiv accesorii de întârziere aferente) – **30 mii lei**;
- ✚ prejudicii (inclusiv daune interese aferente) – **447 mii lei**;
- ✚ abateri financiar contabile care nu au generat prejudicii sau venituri suplimentare – **9.944 mii lei**.

În urma controlului efectuat s-au constatat abateri financiar- contabile și plăți nelegale la următoarele obiective:

1. Exactitatea și realitatea datelor reflectate în situațiile financiare

Acest obiectiv a avut în vedere: organizarea și conducerea evidenței operative și contabile, concordanța datelor înregistrate în evidența contabilă cu cele preluate în balanțele de verificare și înscrise în bilanțurile contabile și în conturile de profit și pierderi, reflectarea reală și exactă a operațiunilor financiar contabile în bilanțurile contabile și în conturile de profit și pierderi, încheierea exercițiului financiar.

Constatățile identificate se referă în general la **neorganizarea și neconducerea contabilității în conformitate cu prevederile legale**, fapt ce a condus la nerefectarea reală și exactă a operațiunilor financiar-contabile în bilanțurile contabile, din care exemplificăm:

- înregistrarea eronată la o valoare diminuată a veniturilor din subvenții de exploatare realizate, aferente exercițiului financiar curent, ca urmare a înregistrării veniturilor realizate din servicii prestate mai mari decât cele reale (R.A. Aeroportul Oradea - 2.635 mii lei);
- înregistrarea, în mod eronat ca venituri ale regiei, a contravalorii consumurilor de utilități și alte servicii prestate de terți, recuperate de la chiriași (R.A. Aeroportul Oradea - 110 mii lei);
- nestabilirea și neînregistrarea în evidența contabilă a valorii amortizării activelor fixe (S.C. S.P.I.C. S.A. Tăuteu - 193 mii lei);
- neînregistrarea tuturor bunurilor din domeniul public și privat al U.A.T. conform prevederilor contractului de delegare a gestiunii publice de administrare, întreținere și exploatare a Ștrandului cu Valuri 1 Mai (S.P.A.S. Sînmartin S.A - 5.937 mii lei);
- înregistrarea eronată a lucrărilor executate în regie proprie pe cheltuielile entității la Ștrandul cu Valuri 1 Mai (S.P.A.S. Sînmartin S.A. - 16 mii lei);
- nerespectarea în totalitate a prevederilor legale privind efectuarea inventarierii elementelor de natura activelor fixe, datoriilor și capitalurilor proprii (S.C. General Edilitar

2. Organizarea, implementarea și menținerea sistemelor de management și control intern (inclusiv audit intern) la entitățile auditate

În cadrul acțiunilor de control desfășurate, la societățile comerciale cu capital integral sau majoritar al U.A.T.-urilor, Camera de Conturi Bihor a procedat la evaluarea sistemului de control intern existent la nivelul entității, atât sub aspectul proiectării acestuia conform prevederilor legale cât și sub aspectul funcționării și al eficienței.

În acest context, evaluările au relevat o serie de abateri de la actele normative în vigoare privind organizarea și exercitarea controlului intern și a auditului public intern, cum ar fi:

- neorganizarea auditului intern în conformitate cu dispozițiile Legii nr. 672/2002 privind auditul public intern, cu modificările și completările ulterioare (S.C. General Edilitar Construct S.R.L. Săcueni, S.C. S.P.I.C. S.A. Tăuteu, S.C. Constructorul Răbăgani S.R.L., S.C. Local Prest Serv Aștileu S.R.L.);
- neorganizarea controlului intern/managerial în conformitate cu dispozițiile O.M.F.P. nr. 946/2005 pentru aprobarea Codului controlului intern/managerial, cuprinzând standardele de control intern/managerial la entitățile publice și pentru dezvoltarea sistemelor de control intern/managerial (S.C. General Edilitar Construct S.R.L. Săcueni, S.C. S.P.I.C. S.A. Tăuteu, S.C. Constructorul Răbăgani S.R.L., S.C. Local Prest Serv Aștileu S.R.L.);
- neimplementarea sistemului de conducere specific întreprinderilor publice, care impune buna guvernare, performanța economică și competitivitatea acestora (S.C. Gospodărie Comunală Tinca S.A., S.C. S.P.I.C. S.A. Tăuteu, S.C. Constructorul Răbăgani S.R.L.).

3. Modul de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetului bugetare, în cuantum și la termenele stabilite de lege

Verificările efectuate privind evaluarea modului de stabilire, evidențiere și urmărire a încasării veniturilor bugetare, în cuantum și la termenele stabilite de lege au scos în evidență următoarele categorii de abateri:

- nestabilirea și nevirarea subvențiilor pentru venituri neutilizate, acordate de Consiliul Județean Bihor sub forma compensațiilor pentru prestarea serviciului de interes economic general (R.A. Aeroportul Oradea - 530 mii lei);
- neevidențierea, neurmărirea și neîncasarea în totalitate a veniturilor proprii din prestări servicii neîncasate la data de 31.12.2014 (R.A. Aeroportul Oradea - 2 mii lei, S.C. Local Prest Serv Aștileu S.R.L. – 3 mii lei);
- nedeclararea, nestabilirea și neplata taxei pe clădiri aferente imobilelor din domeniul public al U.A.T. aflate în administrarea societății în folosință gratuită (S.C. S.P.I.C. S.A. Tăuteu, S.C. Constructorul Răbăgani S.R.L.);
- neurmărirea plății redevenței către U.A.T. stabilită prin contractul de concesiune (S.C. Gospodărie Comunală Tinca S.A. - 18 mii lei);
- nefacturarea, neînregistrarea, neurmărirea și neîncasarea chiriei conform contractului de închiriere încheiat (S.C. Gospodărie Comunală Tinca S.A. - 9 mii lei);
- determinarea, declararea și plata eronată a impozitului pe profit datorat bugetului statului (S.P.A.S. Sînmartin S.A. – 6 mii lei).

4. Calitatea gestiunii economico-financiare

Verificările efectuate pentru evaluarea calității gestiunii economico-financiare reflectată în situațiile financiare verificate au scos în evidență următoarele categorii de abateri:

- acordarea unor drepturi salariale fără temei legal reprezentând ajutoare bănești, premii și indemnizații aferente funcției de secretar al consiliului de administrație sau în cuantum mai mare decât cel real și legal convenit (R.A. Aeroportul Oradea - 226 mii lei, S.C. Local Prest Serv Aștileu S.R.L. – 43 mii lei);

- efectuarea de plăți nelegale constând în decontarea unor lucrări de reparații curente neexecutate (*R.A. Aeroportul Oradea - 5 mii lei*).
- neexercitarea dreptului la acțiune în termenul legal de prescripție, respectiv de urmărire și încasare a unor sume reprezentând clienți neîncasați (*S.C. Gospodărire Comunală Tinca S.A. - 89 mii lei*)
- stabilirea unor lipsuri în gestiune constatate la inventariere și neluarea măsurilor de recuperare a acestora (*S.C. Constructorul Răbăgani S.R.L. – 18 mii lei*).

D. Informații privind acțiunile de audit al performanței desfășurate la nivelul autorităților administrației publice locale

Conform Programului de control/audit pe anul 2015 în perioada supusă evaluării Camera de Conturi Bihor a desfășurat o acțiune de audit al performanței, privind evaluarea eficienței și eficacității utilizării fondurilor publice alocate pentru crearea parcului industrial Eurobusiness Parc Oradea în vederea atragerii de investitori și susținerii mediului de afaceri local, cu mențiunea că la data întocmirii prezentului raport această acțiune se află în curs de valorificare .

E. Informații legate de cazurile de aplicare a amenzilor contravenționale, de sesizare a organelor de urmărire penală

Potrivit prevederilor art. 33 alin (4) din Legea nr. 94/1992, republicată, în situațiile în care în rapoartele de audit se constată existența unor fapte pentru care există indicii că au fost săvârșite cu încălcarea legii penale sunt sesizate organele în drept pentru asigurare valorificării constatărilor.

În perioada analizată nu s-au constatat cazuri de sesizare a organelor de urmărire penală pentru efectuarea de cheltuieli nelegale/interzise prin actele normative în vigoare.

F.Considerații cu privire la punctul de vedere al entităților verificate în ceea ce privește abaterile și deficiențele consemnate în actele de control /audit

Abaterile și deficiențele consemnate în actele de control/audit încheiate în cursul anului 2015 au fost considerate pertinente fiind însușite de către entitățile verificate cu excepția situațiilor în care au fost formulate obiecțiuni sau contestații la deciziile emise, de regulă în cazul prejudiciilor reprezentând drepturi de natură salarială. Mai mult, în timpul desfășurării acțiunilor de control/audit entitățile au luat măsuri pentru remedierea abaterilor constatate și recuperarea prejudiciilor stabilite. De asemenea, s-au identificat situații în care abaterile financiar-contabile constatate în anii anteriori nu au mai fost repetate, entitățile au pus în practică recomandările Camerei de Conturi Bihor eliminând astfel riscului reapariției acestora.

IV. Concluzii și recomandări

Satisfacerea unor necesități ale comunităților locale este strâns legată de modul cum autoritățile publice alocă fondurile în această direcție, dar și de preocuparea acestora pentru cheltuirea banilor în condiții de eficiență, economicitate și eficacitate.

Controalele derulate de Camera de Conturi Bihor în anul 2015 au reținut numeroase cazuri în care fondurile publice au fost atribuite în condiții netransparente, fără o implicare a autorităților contractante în urmărirea derulării contractelor de achiziții publice, consecința fiind prejudicierea bugetelor locale.

Deși un control intern performant are menirea să asigure prevenirea, detectarea și corectarea erorilor determinate de gestionarea necorespunzătoare a patrimoniului, utilizarea nelegală și nerespectarea principiilor de economicitate, eficiență și eficacitate în utilizarea fondurilor, preocuparea reală a managementului entităților pentru proiectarea, implementarea și funcționarea sistemelor de control intern este redusă, fiind privită mai mult ca o obligație legislativă, decât ca o necesitate.

Concluzia principală care se desprinde în urma neregulilor constatate cu ocazia misiunilor de audit/control derulate în anul 2015 de către Camera de Conturi Bihor este că situațiile financiare încheiate la 31.12.2014, prezentate de unitățile administrativ-teritoriale, nu au fost

Întocmite în conformitate cu cadrul de raportare financiar aplicabil în România, nu au oferit o imagine fidelă a poziției și performanței financiare ale unităților administrativ-teritoriale și nu au respectat principiile legalității și regularității.

Se poate afirma cu certitudine că, abaterile constatate, în funcție de context și circumstanță, care au generat prejudicii patrimoniale, venituri suplimentare sau au putut fi evidențiate doar ca o eroare/abatere financiar-contabilă fără impact financiar asupra cheltuielilor sau veniturilor bugetare, au fost o consecință și a neimplementării standardelor de control intern/managerial.

O analiză pertinentă a abaterilor de la legalitate și regularitate, constatate în urma acțiunilor de control/audit desfășurate, indică necesitatea aplicării întocmai a reglementărilor legale, ce definesc obiectivele și atribuțiile legale ale autorităților executive locale și ale aparatului de specialitate din subordinea acestora, în domeniile executării bugetelor locale, organizării și conducerii contabilității operațiunilor patrimoniale și al gestionării patrimoniului de interes public și privat al unităților administrativ-teritoriale. În țara noastră susținerea autonomiei locale prin mijloace economice și financiare este motivată cel puțin de următoarele argumente:

- în prezent, deși administrațiile locale au potențial, acesta nu este integral valorificat, gradul de autofinanțare fiind relativ scăzut, caracteristica generală a managementului autorităților locale constituind-o nivelul redus al performanței;

- experiența celorlalte țări ale comunității europene a demonstrat că descentralizarea și reformele finanțelor publice au dat rezultate în planul dezvoltării economico-sociale locale.

Esența reformei administrative, a descentralizării și a perfecționării sistemelor de finanțe publice locale trebuie să fie eficiența, fiind imperios necesar să se asigure un cadru favorabil creșterii performanțelor administrațiilor locale.

Aplicarea unei strategii coerente, adecvată condițiilor de dezvoltare a unităților administrativ-teritoriale din țara noastră ar putea asigura succesul transferurilor structurale. Până în prezent, multitudinea de schimbări de direcție, lipsa de continuitate și realizarea unor obiective fundamentale, nu au putut crea un suport solid pentru descentralizarea administrativă, și implicit financiară.

O altă concluzie care se desprinde este aceea că aplicarea unor indicatori de performanță ar fi un instrument indispensabil de management într-o administrație publică modernă. Societatea civilă solicită mai multă calitate în prestarea serviciilor publice și o mai eficientă gestionare a resurselor publice. Pentru aceasta este necesar să se măsoare performanța.

Cuantificarea performanței în sine nu poate obliga pe nimeni, însă acest instrument important de management la îndemâna instituțiilor publice îi poate convinge, în cele din urmă determina la performanță, acest lucru depinzând de credibilitatea pe care o au toți cei implicați în acest proces. Principiile care ghidează procesul și regulile trebuie să fie prezentate, discutate și aprobate de către toți participanții în viața urbei în care își desfășoară activitatea instituția publică.

Principalele concluzii rezultate în urma acțiunilor efectuate se referă la:

❖ Cadrul organizatoric nu este adecvat desfășurării activității de previzionare și realizare a veniturilor bugetare și de planificare a cheltuielilor în raport cu veniturile estimate la marea majoritate a unităților administrativ-teritoriale.

❖ Pentru activitatea de executare silită și de control fiscal nu au fost organizate structuri adecvate, aspect care a avut o influență negativă asupra stingerii creanțelor fiscale prin executarea silită și asupra organizării și desfășurării activității de inspecție fiscală.

❖ Fundamentarea veniturilor și cheltuielilor bugetare nu s-a realizat în conformitate cu prevederile legale, existând situații de supradimensionare a veniturilor bugetare, dar și situații în care nu au fost planificate toate cheltuielile aferente creditelor contractate de entitate sau nu au fost avute în vedere plățile restante inclusiv arieratele. Acest fenomen poate afecta activitatea entităților pe termen scurt, mediu și lung, și poate conduce la o stare de insolvabilitate.

❖ Resursele financiare ale bugetul local au depins într-o proporție ridicată de sumele defalcate din taxa pe valoarea adăugată, veniturile proprii situându-se la un nivel redus. Se remarcă eforturile de atragere a fondurilor externe nerambursabile, care au generat venituri suplimentare ale bugetului local.

❖ Unitățile administrativ-teritoriale nu au o strategie locală privind modul de valorificare/urmărire a investițiilor începute, nefinalizate și sistate, în vederea utilizării eficiente a fondurilor publice alocate și evitarea irosirii acestora, astfel încât există studii de fezabilitate și alte cheltuieli asimilate investițiilor care nu s-au mai realizat, fie din lipsa surselor de finanțare sau a inexistenței strategiei de dezvoltare, dar cu toate acestea au fost cuprinse obiective noi în programele de investiții, fără a se finaliza cele începute și aflate în curs de finalizare.

❖ Cheltuielile alocate pentru investiții, de unitățile administrativ-teritoriale din județul Bihor, din bugetul de stat, bugetul local sau alte surse de finanțare, nu au condus la finalizarea obiectivelor de investiții (aflate în diferite stadii de execuție), nefiind realizate scopurile preconizate prin studiile de fezabilitate.

❖ Principiile și practicile managementului entităților auditate nu au asigurat în toate cazurile minimizarea costului resurselor alocate activităților desfășurate.

Acțiunile de control și misiunile de audit desfășurate au scos în evidență, pe ansamblu, o insuficiență preocupare din partea conducerii entităților publice pentru asigurarea acurateții datelor din situațiile financiare și pentru un management financiar orientat spre o bună gestiune economico-financiară. Multe dintre abaterile constatate sunt rezultatul unui management defectuos asupra fondurilor publice, dar și al necunoașterii sau al cunoașterii insuficiente, de către persoanele cu răspundere din cadrul entităților verificate, a procedurilor legale privind formarea, administrarea, angajarea și utilizarea resurselor publice.

În acest sens, s-a reliefat existența unor **disfuncționalități majore în organizarea și exercitarea controlului intern și auditului intern la nivelul entităților verificate**. În majoritatea cazurilor, această activitate nu funcționează la un nivel care să asigure gestionarea în condiții de legalitate și eficiență a banului public și a patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale.

Apreciem esențial a sublinia că, indiferent de natura lor (*obiectivă, și/sau subiectivă*), factorii perturbatori evocați produc efecte în lanț, generatoare de abateri cu impact asupra veniturilor și cheltuielilor bugetare, asupra reflectării situației patrimoniale, respectiv a activității de control și audit public intern (*prin neauditarea bilanțului contabil și a contului de execuție bugetară*), cu repercusiuni asupra realității datelor inserate în situațiile financiare trimestriale și anuale.

În contextul neregulilor și deficiențelor constatate care au avut un impact negativ asupra planificării și execuției bugetului local, precum și asupra gestionării patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale, considerăm ca fiind oportună formularea următoarelor **recomandări către ordonatorii principali de credite ai bugetelor locale**:

➤ elaborarea și aprobarea bugetelor locale pe baza prognozelor principalilor indicatori macroeconomici și sociali, prognozelor bugetare, a politicilor fiscal-bugetare și a cadrului de cheltuieli pe termen mediu, cu respectarea prevederilor legale în domeniu;

➤ fundamentarea și dimensionarea reală a veniturilor bugetului local având la bază constatarea, controlul riguros și evaluarea corectă a materiei impozabile, identificarea tuturor surselor de venituri locale impozabile și evaluarea corectă a veniturilor proprii, pe baza inventarierii materiei impozabile și a nivelului taxelor și impozitelor locale, precum și monitorizarea constantă a încasării veniturilor;

➤ întocmirea situațiilor financiare în conformitate cu prevederile legale, cu respectarea structurii și conținutului prevăzute de reglementările emise de Ministerul Finanțelor Publice, reflectarea în contabilitate a operațiunilor economico-financiare efectuate de entități, în funcție de conținutul economic al acestora și cu respectarea reglementărilor contabile aplicabile;

➤ perfecționarea proiectării, implementării și asigurarea funcționării sistemului de control intern care să asigure minimizarea riscului de control, în special în ceea ce privește execuția cheltuielilor bugetare;

➤ elaborarea, aprobarea, aplicarea și perfecționarea structurilor organizatorice, reglementărilor metodologice, procedurilor și criteriilor de evaluare, pentru a satisface cerințele generale și specifice de control intern, în special sub forma metodelor de lucru și a procedurilor scrise pentru toate activitățile desfășurate în cadrul unităților administrativ-teritoriale;

➤ evaluarea sistematică și menținerea la un nivel acceptabil a riscurilor asociate îndeplinirii obiectivelor entităților și întărirea capacității structurilor de control intern din cadrul entităților publice de a preveni, detecta și înlătura abaterile de la legalitate și regularitate;

➤ organizarea activității de inspecție fiscală, potrivit prevederilor legale, elaborarea programelor anuale, trimestriale și lunare aprobate prin acte ale autorităților administrației publice locale, de desfășurare a activităților de inspecție fiscală, stabilirea, înregistrarea în evidența contabilă analitică și sintetică, urmărirea și încasarea veniturilor bugetului local, inclusiv a accesoriilor aferente;

➤ fundamentarea corectă a cheltuielilor bugetare prin elaborarea de politici publice coerente în fiecare domeniu, ținându-se seama de necesitățile stricte și prioritățile acute ale funcționării normale a autorităților publice locale și de nevoile de finanțare a obiectivelor de dezvoltare în plan local, prin previzionarea impactului bugetar generabil, cât și prin asigurarea unei monitorizări constante a efectuării plăților pe parcursul execuției bugetare;

➤ respectarea întocmai a prevederilor legale în domeniul achizițiilor publice în privința: planificării achizițiilor publice, inițierii și lansării procedurilor legale de achiziție, derulării și finalizării procedurilor de achiziție publică și administrării contractelor de achiziție publică, obținerii celei mai bune valori în angajarea fondurilor publice, întotdeauna considerate ca fiind insuficiente în raport cu necesitățile; .

➤ elaborarea unei metodologii detaliate de decontare a cheltuielilor în conformitate cu prevederile legale, privind îmbunătățirea sistemului de finanțare a programelor, proiectelor și acțiunilor cu caracter social-cultural, festiv și sportiv, elaborarea bugetelor de venituri și cheltuieli pentru acțiunile cu caracter educativ, social-cultural, festiv cu respectarea prevederilor legale, detalierea programelor pe acțiuni, proiecte, stabilirea scopului realizării acestora, a obiectivelor urmărite, a rezultatelor obținute și estimate pentru anii următori, a indicatorilor de performanță care vor fi utilizați în evaluarea programelor;

➤ dimensionarea, în condițiile legii pe baza bunei practici și a standardelor de costuri, a cheltuielilor ce urmează a fi efectuate din fonduri publice, în scopul asigurării economicității, eficienței și eficacității acestora, maximizarea efectelor obținute din cheltuirea fondurilor publice, în condițiile minimizării efortului financiar;

➤ administrarea patrimoniului public și privat al unităților administrativ-teritoriale în condiții de eficiență, eficacitate și economicitate care să conducă la satisfacerea într-un grad cât mai înalt a nevoilor colectivităților locale.

Prin urmare, pe termen scurt și mediu se recomandă și găsirea de soluții pentru sporirea resurselor administrațiilor locale, în vederea creșterii autonomiei locale, prin crearea unor mecanisme economice și financiare adecvate, flexibile, moderne, care să încurajeze performanța. Pe termen lung, obiectivul strategic ar trebui să-l constituie dezvoltarea economico-socială durabilă a colectivităților locale, care să asigure administrațiilor locale resurse comparabile cu responsabilitățile acestora.

Recomandăm ordonatorilor principali și consiliilor locale ca în urma analizei rapoartelor de audit și a proceselor-verbale întocmite cu ocazia misiunilor de audit financiar să identifice cauzele care au condus la săvârșirea neregulilor, la crearea prejudiciilor sau la ineficiența alocării unor fonduri, să adopte hotărâri care să înlăture posibilitatea producerii de pagube și să asigure utilizarea resurselor locale în condiții de maximă economicitate, eficiență și eficacitate.

Rezultatele acțiunilor de control/audit desfășurate la fiecare entitate controlată/auditată sunt prezentate în fișele sintetice anexe la prezentul raport.